

1884.

Tizenharmadik évfolyam.

TORONTÁL

14-ik szám.

Csütörtök, ápril 3-án.

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.
Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . 6 ft. | Félévre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft 50 krral számítva — minden nyelven vétnék föl a kiadóhivatalban. — Kérjük az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hivatalos hirdetések:
A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések előlege-
sen beküldendők, még pedig 100 szög egyszeri hir-
detésért 1 ft., 100—200 szög 2 ft., 200—300 szög
3 ft. és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beik-
tatás után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugta-
bélyeg is beküldendő.

Magan hirdetések:
A 3-hasabos garmondsorelsőhirdetésnél 6 kr., többszörinél
4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hozzá
az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás

„Torontál” 1884. évi II-ik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfize-
tőinket, hogy megrendeléseiket
minél előbb megtenni szivesked-
jenek, hogy a lap pontos szét-
küldésében fennakadás ne tör-
ténjék.

Az előfizetési pénzek egyszerű
póstautalvánnyal a „Torontál”
kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál
könyvnyomdájában) czimzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Fél évre . . . 3 ft. — kr.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Nagy-Beeskerek, 1884. évi
márczius hó 20-án.

A „Torontál” kiadóhivatala.

Nagy-Beeskerek, ápril 3-án.

Mi lehetne olvasóink előtt érdeke-
sebb manapság, ama két fontos ker-
desnél, mely a rendező körök tevékeny-
ségét ez időszereg annyira igénybe
veszi és mely hivatva lesz egyrészt a
megye egyik nagy részének jövőjét,
boldogságát és anyagi jólétét biztosítani,
másrészt pedig lehetővé tenni azt, mi a
folyton haladó korral karöltve járó mo-
dern kívánalmak teljesítésének alapfö-
tételét képezi. — E két vitalis kérdés
a helyi érdekű vasuti halozat és az új
megyeházának építése. Kérdeni fogják,
miért fontos az egyik, és mért bir oly
erdekkel a másik?

Lássuk. — Torontálmegye délvideke
N.-Beeskerektől le a Pancsova és Kubinig,
valamint a Temes megye határával pár-
huzamosan haladó terület, kitűnő buza-
termő talajjal bir, de közlekedési esz-
közéi, a helyi, nemkülömben természet-
tani és földrajzi viszonyoknál fogva, a
sok évi fáradozás és megszámlálhatlan
áldozatok mellett is oly kezdetleges álla-

potban van, hogy az év legnagyobb rész-
szen át, ha éppen végrendekezés nélkül
nem is de ugynevezett elemozsias, emelő
rudak és kötelek nélkül a szomszéd köz-
ségbe indulni sem lehet. Ezen a vidéken
keresztül tervezetlik most három irány-
ban húzódó vasuti építkezés, melyeknek
elsője Pancsovát, második Párdányt és
Módost kötné össze a megye székhelyé-
vel, a harmadik pedig N.-Margitta és
Zichyfalva vidékéről táplálna a módos-
nagy-beeskereki vonalat.

Tekintsünk el egy pillanatra a helyi
érdekektől és nézzük a terveket által-
ános szempontból. — Alig mult el még
egy pár évtized, mikor még az akkori
„Banátot” Magyarország elszakításának
neveztek, és pedig nem indokolatlanul,
mert mint egy régebbi haszonbéri szer-
ződésben olvassuk, 1826-ban, egy gyen-
gén közepeszerű esztendőnek átlagos ter-
mése catasteri holdankint 20, mond husz
p. m. buzára volt számítva. — Ez azon
vidék, melyet vasutak által most könnyen
hozza férhetővé akarunk tenni és a
Dunával, esetleg T.-Beesen és Szabad-
kán at az ország fővárosával is össze-
kötve ellensúlyozni az idegen vidékről
behurczolt termények könnyebb szállítá-
sának előnyeit.

Nemzetgazdászati érdekek azok;
olyanok, minőket a 19. században elvi-
tázni nem lehet, melyek egy helyes
irányban tervezett vasutal egybekötve,
és mentül erősebb a vasut által behá-
lozni óhajtott terület gazdasági és keres-
kedelmi forgalma, annál inkább lép elő-
térbe a helyi érdekek mellett a nemzet
gazdászati.

Azok előtt, kiknek jelen soraink szá-
vak, annyira ösmerős külföldben ezen
már hosszú idő óta tárgyalt kérdés, hogy
előnyeinek fejtegetésétől hátra eltekint-
hetünk, hiszen éppen a tervezett vona-
loknak ösmerős volta indította meg a
tapasztalt lelkesedést és érdeklődést,
melyben az érintettük vasutak építésének
kérdése az illető vidékek lakosságánál
részeseül. — Üléseket tartanak, főznek,
tervelnek és főleg ősi magyar szokás
szerint sokat beszélnek. — Csakhogy,
és éppen ebben rejlik a dolog titka,
annyira még nem ment a technikai tudó-
mány, hogy közgyűlési phrasissokból, vas-
utat építsen, más kell ahhoz, — a vasut
építés olyan Montecoucouli-fele hadjárat
a mihez pénz, pénz és ismét pénz kell.

A 19. század leleményes korszaká-
ban lehet ugyan kevés pénzzel is sokat
eredményezni, lehet például a vasut épi-
tésénél is, a költségek egy tetemes ré-
szét elsőbbségi kötvények kibocsátása
által fedezni (példa van reá), de az
építkezésnek ezen módja nem ajánlatos.

Az elsőbbségi kötvények rendesen
felemészítik a vasut összes jövedelmét
ugy hogy a törzsrészvényesek, befekte-
téseiket már előre is holt tőkének tekint-
hetik. — Ugy készüljenek tehát az ér-
dekeltek, hogy a létesítendő közlekedési
vonalak összes költségeit fedezzek az
alairandó részvények (eddig tudunkkal
a vasutak építése csakis részvénytár-
sulat alakulásának közvetítésével van
combinatióban.)

Az áldozat felette nagy lesz, mit az
illetők hoznak, de először önérdékükben
fog történni, másodsor pedig, mi leg-
alább megvagyunk győződve róla, tekin-
tetbe vehető támogatásban fognak a kor-
mány és a megye részéről is részesít-
tetni, hisz előbbinek, éppen a boldogit-
tani óhajtott vidék eddigi hazafias magat-
tartása és hasznos állampolgároként való
viselkedése, ha csak a jövő, mit hinni
nem akarunk, a mult érdemeit el nem
homályosítja. — erkölcsi kötelessége, e
közhasznu czél elérését elősegíteni, —
utóbbiról pedig tapasztalt atyai gondos-
kodásával szemben, mást feltenni sem
lehet. —

Nagy áldozatokat kell az érdekel-
ségnek hoznia, de hát kicsinyes esz-
közökkel nagy eredményt elérni nem
lehet, ha művünk nem csak magunknak,
de az unokáknak is előnyöket biztosít,
akkor az ősapák félre rakott filléreinek
feláldozása is, legfőkébb arányban áll
a nagy czállal. — Nem lehet, nem szabad
fukarkodni ottan, hol a közös akarat egy
szent czél elérésében egyesül.

Szándékunk volt, buzdítani és ser-
kenteni ott a hol erre még szükség vala,
hogy mennyiben sikerült óhajunk, azt
majd a jövő igazolandja, most azonban
még néhány biztató szócskánk van azok-
hoz, kiket talán a nagy áldozatokra való
hivatkozással elremitettünk.

Nagyok az áldozatok, melyeket hoz-
nunk kell, az tény, de kimerítő bonczó-
lása után a felvetett kérdésnek, oda ju-
tunk, hogy az áldozatokat egy kis jó-
akarat mellett, hasznot hajtó befektetés-
nek is tekinthetjük. — Vagy van annak,
ki az építendő vasutak részvényeiből

jegyvez kész tőkéje, vagy nincsen és a
jegyzett összeget kölcsön útján fedezi.
Első esetben elveszti a kész tőke után
huzott kamatokat és csak a részvények
osztalékára tarthat igényt, második eset-
ben, a részvények osztalékára még rá
kell fizetnie, hogy a felvett kölcsön tör-
lesztési részleteit fedezhesse.

Tekintettel most már arra, hogy a
részvények osztaléka, előre láthatólag,
nem teend ki annyit, mint a mennyit
hason összegű készpénz tőke kamatoz,
vagy mennyit a törlesztési kölcsön után
fizetni kell, tagadhatlan, hogy a vasuti
részvények jegyzése tőke pénzseknek
és tőzsereknek gyümölcsötvetési módul
nem ajánlható. — De hát az érintett
vasut vonalok egyikét sem szándékozunk
mi bankházak vagy pénzintézetek javára
építeni, hanem ha lelkesedni tudunk az
eszméért, akkor az, földmíveléssel, ipar
és állattenyésztéssel foglalkozó, vagy
kereskedést üző polgártársaink érdeké-
ben történik. — Ezeknél pedig egészen
másképen áll az arányszámítás mérlege.

(Folytatása következik.)

Házi iparunk az országos ki- állításán.

Megyénk házi iparának az 1885.
évben Budapesten tartandó országos ki-
állításán leendő minél méltóbb és töme-
gesebb képviseltetése érdekében a megye
alispánja következő körrendeletet intézte
valamennyi szolgabíróhoz, Nagy-Bees-
kereki város polgármesteréhez és a tele-
pítési helyhatóságok biztoshoz:

A nm. m. kir. földművelési ipar- és
kereskedelmügyi ministeriumnak f. évi
márcz. hó 18-án 11160. sz. a. kelt ren-
delete kifolyásából felhivom a t. czimet,
hogy törvényhatóságunk háziiparának az
1885. évi budapesti országos kiállításán
leendő minél tömegesebb és méltóbb
képviselete érdekében egy hivatalos tek-
intélyének, mint társadalmi befolyásának
felhasználásával minden lehető megtenni
sziveskedjék, hogy ezen kiállításán e
nemzeti terményeink kiállítása lehetőleg
még előkelőbb helyet foglaljon el, mint
a két évvel ezelőtt rendezett országos
nőipari kiállítás alkalmával.

A t. czim megítélésére bizom, hogy
a hatósága alá tartozó népesség e nem-
zeti czikkei közül melyek érdemlik meg,
hogy az országos kiállításán bemutat-
tassanak. Mindazonáltal felhivom figyel-

TÁRCZA.

A kumándi ősi sirtemetőről.

(„Archaeologiai Értesítő.” Kiadja a m. tud. Akadémia
archaeolog. bizottsága. 1884. évi.)

Torontál vármegye tiszamenti nyugoti hat-
árvonalan, Török-Becsétől deli irányban egy
óránnyira, Mellence, Elemér és a vezérek ko-
rából ismeretes Torrhus (Tarras) községek
érintkező határainak központján, fekszik Kum-
mánd községe. Csinosan épült, terjedelmes
falu. A négyezret meghaladó lakosságának zöm-
mét most rászok képezik, kik a mult század
derekán a tiszamarosi határszél-kről költöz-
tek ide. Eredeti telepük jóval közelebb esett
a Tiszához, de olt is ugyanazon a fensíkon
terült el, melynek helyéből eső egyik szöglet-
ében a mostani község épült, a József csá-
szár eszközölte regulatívó következtében. A
fensíkot, melyen úde legelő és szép szőlő-
kertek virulnak, köröskörül kihalt vizek me-
dermélyedései övezik. Az állatim kiadott 1723.
évi Mercy-féle térképen a kumándi fensík va-
lóságos felszigetnek van feltüntetve, melyet
északról egészen Becse alá elnyúló tó, nyugat-
ról egész Borjasig egymásba futó vadvizek,
delről a tarrasi mocsár környeznek. Még job-
ban fel van tüntetve e vizmosta vidék Toron-

tál megye első eredeti mappáján, az 1785. évi
Szentiványi-féle térképen. De a térképek se-
gítségénélkülis, csupán helyszíni autopsia mellett,
első pillanatra legott szemébe ötik a gyakori-
lag vizsgálónak, hogy a kumándi magas-
lat egyik tagja azon ősi telepsor-
zatoknak, melyek a Tisza balpart-
ján, Szőreghtől le egész a Dunáig,
ritka nagy mennyiségben találtak.
A torontáli őstelepekről irt egyik ér-
tekezésemben említém már, hogy a kumándi
határ tele van tumulusokkal, melyek már tá-
volról mutatják, hogy itt állandó othona volt
a praehistorikus népeknek. Csak a ritkább
nagyságú tumulusok száma tizenegyre meg-
nem emlitve itt a rét felé fekvő szőlők ha-
talmas dombfűzlését, mely a hajdani őstelepek
felreismerhetlen jellegét viseli.

Mindazonáltal eddigelé még nem eszkö-
zöllettel találnak mesterséges feltárasa, sem
tudományos czélból, sem köznapi szükségéből.
Már számtalanszor koczkaztattam szakférfiaink-
hoz a figyelmeztetést, hogy a Tisza bal-
partjának torontáli vidéke több te-
kintetben megérdemelné a tudó-
mányos átbúvárlást, mert az őste-
lepeket sehol sem találjuk Magyar-
országban oly sértetlen eredeti for-
máikban, mint itt Torontálban. Állí-
tásom beigazolására érdekes leleteket is mu-
tattam be az országos embertani és régészeti
társulatnál Budapesten s a délmagyarországi

régészeti társulat ülésein Temesvárott; de ab-
béli faradozásaim, hogy valahára ezen a vi-
deken is tudományos asatások eszköztesse-
nek, mind ez ideig sikertelenek maradtak.
Még csak anyagi segélyt sem kaphattam, hogy
legalább nagyjából önmagam fürkészhettem
volna át e talajt, mely eddigi tapasztalataim
után itélve, kétségkívül igen gazdag kincs-
bányája a hazai praehistorikumoknak. A ku-
mándi sirtemetű fölfedezésére is
csak a véletlen vezetett. Az iment
éppül kikinda-beeskereki vicinális vasutvonal
Kumándot is érintvén, az alaplumakkal fog-
lalkozó mérnökök egy szemlalom tövében, a
község éjszakknyugati részén elterülő magas-
laton, az ősi vízmeder fölötti tömött part
hosszában, mintegy száz méternyi távolban a
közégtől, fűrészeket eszközöltek és a train
feltöltéséhez megkivántató homok után kutat-
tak. Az eredmény ifényesen igazolta fölte-
vésüket. A magaslat egész területét vékony
korhanyós televénytakaró borítja, helylyel-
közzel sárgás, homokos tállyaggal, mely alatt
három-négy méternyi mélységre szép tiszta
homokot találtak. Az építő vállalkozó négy
holdat vásárolt meg e területből Kumánd
községétől 1200 frton és homokbányát ren-
dezett be rajta.

Mindjárt kezdetben, még mult évi no-
vemberben, midőn a homokbánya megnyitta-
lott, jelentették nálam a kubikos munkások,
hogy a talaj, melyben dolgoznak, telesded

tele van régi, korhadt sírokkal, és
azokban csontok, temérdek agyag-
edény - cserép, ércz tárgyak stb.
találtaknak.

Elsiettem Kumándra. Ekkor már mintegy
20—30 sir meg volt ásva, féligmédig fel-
tárva, nagyobb részben azonban megrongálva.
A sírok stílyjében változatokat, eltéréseket ta-
láltam. Alkalmasint nem tévedek,
midőn állítom, hogy itt két őskori
temető van egymás fölé építve. Ta-
láltam ugyanis sírokat, melyekben a kétszeri
temetés jellege igen jól kivehető. A mélyebb,
vagyis az alsó sír feneké homorú és benne
a csontreszek is úgy voltak egymás fölé
helyezkedve, hogy azt kell föltennem, hogy
a halottat, miként Letenyén, Geszteréden,
Keszthelyen, Szeged-öthalmon vagy Anárcson,
guggoló állapotban ültették a sírba, és a sír
alját azért vájták homorúra, hogy benne a
túlvilági örök álom annál kényelmesebb le-
gyen. Az alsó sírgödörök némelyikét későbbi
temetkezések háborgatták. Ezen későbbi sírok
öblösebbek és hosszabbak a régiebbeknél.
Bennök a halottak napkelet felé fordított
arczsal, fekvő helyzetben találtaknak. De a
csontvázakat többnyire összemorzsolta már a
nagy idő, habár a talaj, melyben porlottak,
meglehetősen száraz. A legmélyebb sírver-
mek őt, a legcsekélyebbek három lábnyi
mélységben vannak a földszintől, párhuzamo-
san egymás mellett, miként a keszthelyi, sor-

mét különösen a szerb és bolgár szőnyeg-neműekre, a gyékény-, kaka- és fuzfa- vesszők felhasználásával készülő kosár és egyéb fonó munkákra, a vászon- neműekre és végül az összes népviseleti cikkekre, — a mennyiben házilag állítatnak elő — mint olyanokra, melyeken már a fentemlített kiállításon sikerült elismerést kivivnunk.

A követendő eljárást is teljesen a t. czim tapintatára bízva, az irányban csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy a közönséget minél tömegesebb bejelentésre felhívni és ezen bejelentéseket a torontalmegyei háziipar-egyesülettel mint ezen mozgalom központjával, lehetőleg mielőbb közölni sziveskedjék.

Egyben talán a hatósága körében lakó földbirtokosokat és más tehetősebb egyéneket e nembeli kész cikkeknek a kiállítás céljára való átengedésre vagy ez irányu ügyesebb termelőknél teendő megrendelésekre illetve a sze-

gényebb termelők kiállítási költségeinek elvállalására is lehetne bízni, mi a kiállításnak tömeges látogatását hatalmasan előmozdítaná.

A megyei háziipar egyesülettel sziveskedjék ez ügyben közvetlen összeköttetésbe lépni, mely annak idején a cikkek beszállításának módzatait is tudatni fogja. Egyben kérem sziveskedjék legalább is június hó 1-ig eljárása eredményéről ide jelentést tenni.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Szakula, márczius 27-én.

Tek. szerkesztőség!

Meg fogja engedni, hogy becses lapjában noha kissé megkésve alábbi jelentésem felvenni kérjék, mi a következő u. n.:

Folyó évi január 27-én Szakulan egy jótékony czelu táncmulatságot rendeztünk, melynek eredménye a következő volt:

111 belépti jegy a 80 kr.	88 frt 80 kr.
tulizetések alábbi jegyzék szerint	20 " 40 "
2 kisorolt jutalomkép	20 " — "
24 drb kisorolt Jux-tárgy	4 " 80 "
összes bevétel	134 frt — kr.
okmányokkal igazolt kiadás	82 " 10 "
marad tisztajövedelem	51 frt 90 kr.

A fenti tisztajövedelemből „Golub“ és „Neven“ két szerb gyermeklap fizetett elő a helybeli szerb-közégi iskola részére 5 frt 11 krral, a maradt 46 frt 79 krról pedig 13 szegénysorsu fiu- és 12 szegénysorsu leánytanuló számára ruhánemű vételettel és osztott szét.

Felülfizetések a következők: Iszakovic Milan szolgabíró úr 4 frt 20 kr., Knotz Adolf és Hugo Pancsováról 5 frt, Albel Karoly jegyző 1 frt 40 kr., Dragojlov Pal postamester 1 frt 40 kr., Petsch Guidó 1 frt, Dronyak g. k. lelkész Oparáról 80 kr., Miloradovic Arsen Udzinból 1 frt 20 kr., Bukovala Filakt Idvoról 60 kr., Szücs Jozsef 60 kr.; Popovic György jegyző Leopoldován, Zsvikovic János jegyző Barándán, Matics Nikola Oparán, Jar-maczky Mihály Antalfalván és N. N. ki-ki 40 kr.; Nikolic Jozca Leopoldován, Knezevic Pal Leopoldován, Iljevics K. Czrepaján, Száv-

kov Gy., Gyurin Lyubomir Czrepaján, Dragomirovic S. Dolován, Jovanovic G. Farkasdnon, Mar Mihály Oparán, Glauber N. Kohn N. Udzinból és N. N. ki-ki 20 kr. Összesen 20 frt 40 kr. Fogadják a t. látogatók és felülfizetők addig is, míg a közel jövőben számukra és részükre még kedvesebb mulatságot rendezhetünk, tanusított nagylelkűséggel tett adakozásukért a jutalmazott gyermekek nevében legforróbb köszönetünket.

Tisztelettel maradunk a rendezőség nevében: **Albel Karoly.** **Kraljen L. P.**

Vasuti ügyek.

Van szerencsénk ezennel tudomásra hozni, miszerint 1884. april 1-től kezdve Schneider J. és társa (nagykorona utca 5. sz.) budapesti szállítócéget a budapesti pályaudvarunkon megérkező gyorsárúknak és fuvarlevelenkit két tonna összulyt meg nem haladó teherárúknak házhoz való kézbesítésével megbiztuk.

A nevezett cég a czimzettek lakásához vagy raktárába kézbesítésért a következő illetékeket fogja beszédni:

Államjavak eladása.

Az 1884. év folyamán a Torontalmegye területén fekvő államjavakból ismét nagy szamu ingatlanok és jogok különösen községi regale-jogok kerülnek eladás alá, melyeket alább a becsértékkel együtt feltüntetünk.

A f. é. márczius hó 19-én 17666. sz. a. kelt pénzügy-ministeri rendelet szerint ezen államjavak elárverezése az aralasi és szüret utáni időre marad. Az árverési határnapok későbbben fogván kituzetni és közhírré tétetni.

Megjegyzni azonban a rendelet, hogy azon esetre, ha vannak olyanok, kik az eladandó javak egyikét vagy másikat már előbb megszerezni óhajtják, a ministerium az alább egyenkint jelzett becsárakon alapuló vételi ajánlatokat előbb is elfogadja és tárgyalás alá veszi.

A kérdéses fekvések a következők:

Dentai uradalom:	Hold	öl	becsérték
Szt.-jánosi kivágási nagybérleti földek	2838	339	141405—
Nagy-margittai 2 üres ház hely	1	—	204—
„ kivágási földek	879	241	72723-40
„ volt posta földek	37	1080	9625—
„ volt pandur lak	2	—	300—
Szt.-jánosi szerződéses szőlők	39	333	3980—
Nagy-margittai téglavetőhely	11	—	2387—
Dioszeghi nagybérleti földek	745	610	74504—
Zichfalvi	2301	1418	158000—
N.-margittai	2904	1076	252000—

Szöregi uradalom:	Hold	öl	becsérték
Vödörházi I. és II. dülő	80	—	9360—
Szöregi-vedresházi csöszház	—	—	1436—
Szöregi szerűskert	3	744	1824-20
Szöregi-tápiasi gödrök	35	1233	5253-20
Szöregi verlag nevű föld	27	232	4766-60
Uj-szt.-iványi mézarszék föld	5	260	1157-80
„ kubik gödrök	—	—	1412—
Ó-bessenyi mézarszék föld	4	—	806-40
„ korcsma	16	—	3840—
Rabei korcsmaföld	2	120	668-20
Ó-szt.-iványi majorsági kisbérlet	24	190	7353—
„ csürűfok	6	—	1508-80
„ boján	8	669	712-40
„ magazin	4	373	237-20
„ csürűfok	1	—	178—
„ csürűfok	9	—	1386—
Vödörházi nagybérlet IX.	241	436	37204-20
„ V.	254	376	43759-20
„ VI.	412	1403	77208—
„ VII.	462	695	82313-40
„ VIII.	349	452	66645-60
„ IX.	273	1233	49445—
Vödörházi kertibérlet, I. dülő	31	1317	25368-30
„ II.	37	1456	30580-20
„ III.	16	1170	9943-60
„ IV.	17	395	9153—
„ V.	19	490	10859-80
„ VI.—VII. dülő	24	500	25453—
„ volt faraktár	—	—	800-80
„ kubik gödrök	—	—	848—

Hold	öl	becsérték	
Szöregi juhjárás, I. II. dülő	315	960	71704-40
„ kisret, XII. sz. nagybérlet	342	644	75328-60
„ XIII. „	277	350	75126-40
„ XIV. „	384	599	76951-80
„ XV. „	254	768	51913-80
juhjárás III. dülő	135	1185	32276-20
„ IV. a), IV. b)	214	230	51113-60
„ tataribara	135	306	17358-60
„ hatos	6	660	2360—
„ gödör a vasutnál	35	1054	3887—
„ két töltés köze	20	720	10712—
„ Kis-Jankova bara	11	500	3629—
„ Kis-Budzsak	18	1075	8756-80
„ vasuton tulajkovabara I. dülő	50	1517	17302-40
„ II. „	55	1199	15962-20
„ III. „	87	400	37654-40
„ IV. „	53	300	25173-60
„ innen	15	700	8239—
„ I. „	15	—	7005—
„ III. „	14	1400	8316—
Szöregi vasuton tulajkovabara IV. dülő	18	500	7287-50
Szöregi talagy és papier II. dülő	91	1200	19708—
„ III. „	81	1400	22488-20
„ IV. „	109	1400	15606-80
„ to	473	1200	128284—
Uj-szt.-iványi I. nagybérlet	240	984	84824-40
„ II. „	395	330	110514-80
„ III. „	362	1525	124910-80
„ rét föld, I. dülő	81	1400	44689-60
„ II. „	85	—	37018-80
„ III. „	87	400	50506-20
„ IV. „	58	1000	31452-80
„ kisbérlet I.	32	1088	12043—
Kubekházi kert	1	158	305-60
Ó-bessenyi rendellen nagybérlet	2242	291	389656-20
„ cservena megyei r. nagybérlet	935	1184	164623-60
„ volt erdőirtás	49	540	10768-60
„ papi kaszáló	20	1012	4262-60
Uj bolgár telepen	138	—	28980—
Keglevichházi kihásitványi föld	163	800	32961-60
Szöregi vasuton innen Jankova bara kubikgödör	70	—	10112—
Csatádi uradalom:			
„ Oszterni kocsmaföld	19	—	5350—
Bogárosi szerződés ház hely és malomjog	20	400	13608—
„ Ujhelyi szántó	1284	—	414775-80
„ N.-jecsai szántó, malomjoggal	299	—	104168-20
Szerb-szt.-mártoni mézarszék föld	4	—	412-40
„ kocsmaföld	19	—	2230-60
„ kivágási föld	591	421	32566-80
„ majorsági föld	789	—	104939-80
Dinyási begaparti gödrös föld	7	400	378—
„ kihásitványi föld	501	218	21107-80
„ miskava bara föld	93	80	8821—
„ za grada föld	28	1216	3488-80
„ gerinczföld	24	179	1663-40

Hold	öl	becsérték	
Dinyási mastakova bara balaton	93	99	11600—
„ belizsmanicza	27	452	3685-40
„ mézarszék föld	81	910	5423-80
„ legelő	9	300	464—
„ 930	—	—	64953-80
Uj-pécsi szénraktár	3	800	1575-40
„ kereszturi föld	4	—	128-40
„ mézarszék föld	4	300	724-10
„ kocsmaföld	19	—	4940—
„ mérhajás	8	460	1591-60
„ malomföld	—	—	882-124—
„ gödrös téglavetőhely	5	—	724-40
Csebzai Szt.-Marton nevű föld	53	1077	3380-80
„ geresty legelőföld	7	1440	506-20
„ kis erdőcske	25	—	2754—
„ petromán bika nevű föld	18	—	2016—
„ kotu mare nevű föld	51	860	6279-40
„ risztics	54	433	8383-80
„ karacz	16	1248	1424-40
„ verbicza	66	1440	2674-60
„ temespartú kaszáló nevű föld	53	—	5844-80
„ rizskert	20	—	4176—
„ ritu bagye legelő	7	1360	284-20
Uj-pécsi bocsar majorföld	468	972	75945-40
„ korodaföld	83	660	12318-50
„ restok legelő	391	436	60507—
„ koroda-legelő	300	780	43859-20
Csebzai rizskert nevű szántó	109	225	10993-60
„ ritu gradói legelő	91	249	9418-60
„ mare legelő	298	1451	43473—
„ rovina nevű legelő	152	430	17718—
„ rozskert kaszáló	290	—	30218-20
„ ritu gyuri legelő	272	1255	21321-40
„ bruszt mare legelő	444	951	30608-60
„ ritu mare legelő	324	700	29069-60
„ 2	—	—	336—
Magyar-szt.-mártoni kocsmaföld	—	—	6947-80
Csatádi volt jószágigazgatási lak- és melléképületek	—	—	6947-80
Titel-pancsovai uradalom:			
„ Marienfeldi töltés-köz	171	811	7371—
„ Temes-gyurgyevői tiszti ház hely	—	800	164—
„ Elisenháini tiszti ház hely	—	800	55—
Leopoldova községben, peklova dolina	3	796	351-80
Leopoldova községben, duboka Sztatina	12	195	1260-40
Leopoldova községben, Velika moroda	7	765	1052-80
Farkasdin községben, velika Sztatina	158	—	1400—
Farkasdin községben, bara 2. sz.	17	—	1000—
„ 3.	15	—	860-80
„ 4.	11	—	640—
„ 5.	—	—	1250-40
„ 6.	2	800	160—
„ krivja bara	75	800	664-40

(Folytatása következik.)

jában futó sepulchrumok. A sírok járuléka: szabad kézzel idomított durva gölönccsermüvek, bronz ékszeresek, különféle gyöngyök és nagyobb emléksallatok csontjai, melyek gyakran kisebb darabokra tördelve fordulnak elő.

Ez a kultúrtereg természetesen csak azon a 4 holdnyi területen lett feltarva, melyből a vasuti munkások a homokot merítik; de hogy ez az egész környék mintegy 50 holdnyi szélességben és hosszúságban, hasonló kultúrteregre rejt magában, azt kétségtelenül teszik az emberi kéz által felhányt számtalan emelkedések, domborulatok, melyek ezt az egész határt tarkazzák. Csak ázni kellene szorgalmasan, szakértelemmel: a siker felől, az eddigi leletek után itélve, biztos vagyok!

Megjegyzem, hogy a talalók számtalan tárgyat, melyekről utóbb csak mások elbeszéléseiből értesültem, részint nyereszkedési vágy, részint babonás hiedelmek által vezéreltetve elikkasztották és most kiadni semmi áron sem akarják, mert félnek a büntetéstől. De az eddigelő kiemelt tárgyak közül azok, melyeket egy laicus magányosú összevászárólt és magánál tart, elegendő anyagot szolgáltatnak arra nézve, hogy a kumándi ősi sírtemetőnek prachistorikus jelentőségét meglatnyolhassuk.

Említett magányosú birtokában van

jelenleg 8 bronz karperecz; ezek közül 3 karperecz, 4 pedig szélesedő végtagokkal, 1 egészen közönséges bronz karika. A karperecz sodronyalakú csavarulatokkal és hajlatokkal vannak ellátva. Más ékszeresek, csatok, szíjvégek, fulbevalók, fibulák, vagy vaseszközök nem találtak. A cserépedények közül nyolcat láttam. Ezek mind első népvándorlaskori cserépedények, rosszul égetett barna színű agyagból, ekites nélkül, a leggyetlenebb barbar agyagművészségnek, minden jellemző kellekeivel. Egészen hasonlók más lelhelyek, például a csallóközi, ordasi, szilagy-nagyfalusi, tiszafuredi és keszthelyi ismeretes öcserepek formái. Kihajló szeleiknek s a nyak karimájának rendellen idomítása, az aránytalanul vastag oldalfalak, két öblönyükön a körmökkel bemélyezett körülfutó girbe-görbe nyakszalag és az újjak durva benyomkodásai arra vallanak, hogy e cserépedények készítői előt ismeretlen eszköz volt a gölönccser korong. Az egyik csésze sok analógiát mutat a somlyói leletben előfordult, szintén szabadkézzel idomított csészével.

A talált üveges agyaggyöngyök igen szép példányok. Ez a körülmény semmi proporciójában sincs a cserépedények primitív durvaságával. A gyöngyök tehát importált kereskedelmi cikkek. Közük számos csiszolt, szabályos és kombinált geometriai alakokat feltüntető borostyan és májgyöngy fordul elő; sőt egyen feher berakásos mozaik is van.

Nagyságuk és alakjuk különböző; van galambtojás nagyságú is, szegletes vagy gömbölyű gyöngy. Színök: sötétzöld, fehér, vörösbarna és sárga.

Talaltatott ezek két lyukas agyagkúp is. Olyanok ezek, mint a borsodmegyei muhi pusztá körüli őskori telepeken talált agyagkúpok, melyeket hálósúlyoknak tartottak. Jól megnéztem e sajátságos agyagdarabokat. De én inkább vagyok hajlandó azokat szimbolikus vallási jelvényeknek, amuletteknek tartani, melyeknek lyukába alkalmasint apró lüvés palczákat dugdostak az őskori kuroslók. Igen érdekes egy nagyon jól conservált agyagkanál is. Csúcskéserű rövid nyelének a végén benyomás van, melybe evés közben hüvelykujját tette az ősember, hogy a kanalat ki ne ejse kezéből.

A soros temetkezés, a mint azt Kumándon találjuk, régibb kultúra utóhalála lévén és a római késő imperium temetési szokásaihoz tartozván, valószínű, hogy a feltalart kumándi őstemetőben VI—VII-ik századbéli szlávok és avarok vannak eltemetve. A kumándiakhoz hasonló keszthelyi leletek tudvalevőleg szintén azok kor emlékei, mely Kr. u. 476-tól Nagy-Károlyig tart. A szlávok a VI. században telepedtek le a Tiszán, de alig vannak itt, máris rájuk törnek Ázsiából az avarok, kiket ottani ősfészkeiktől a törökök üldöztek ki. Baján avar khán elfoglalja egész Pannoniát és a mai

Magyarországot. 568-ban legnagyobb kiterjedése volt az avar birodalomnak, mely akkor a Volgától az Elbáig terjedt. De már a VII. század végével elvész az avarok neve az annálésekből. Ezen századokra teszem a kumándi őstemető korát.

Végül azon óhajomnak adok még itt kifejezést: vajha mielebb intézkedés történnék, hogy a délmagyarországi Tiszavidék tudományosan is átbuvaroltassék és az itteni kegyeleti emlékek hazai régiségi muzeumainkban elhelyezze, az azokat ismerni és tanulmányozni akaró közönség rendelkezésére bocsáttassanak. Így, mint most van, számtalan becses emlék elkallódik, elvész és végre teljesen elenyészik a magánosok kezében. Intelligens laikusnak elismeréssel adózik a tudomány, ha az óshajdan iránti tiszteletből megmenti annak drága ereklyéit avatatlán és ragadozó kezektől. De azt a sportot, melyet némely magánosok a régiségekkel üznek, midőn azokat a könnyű hozzáférhetéstől és nyilvánosságtól elvonják s akár szobáik díszítésére, akár tudakosságuk fitogtatására felhasználják, én legalább soha sem tudtam helyeselni.

Dr. Szentkláray Jenő.

Az opesti pályarüleibe Gyogy 20 megkezd Tehé kgig 12 megkezd o. ért. A kézlyes és mes árúk, csak külön házhoz — árúk: 1. mel nek, mely a szállitma nem értesit 2. me kik gyors irásbelileg érkező ká házhoz, bu 3. mel gyszálási a 4. mel vétel terhe tel e felet teznék; 5. mel czimmel ad hiányosság 6. élél melyek bizo desen érke tesítés nél Közösi 1884. év kétszeres az 1. és 2 nem alkalm Schnei fentemlített gyors, va t. cz. felad a pályautv manyok le vagy irásb sok a czé állomási tó árúk még napján, tel táj megé A va szállítófuva téséről szó és a felek Esetleg lető panasz pesten vag sághoz ny szabás péle 2687. sz. ki. Nagy- szerül ezert ben, ugy v ugynevezett VIII, IX, és V. szám rom egymá f. évi aprí termében ny Miről a a kikállitási detekor az a s hogy az főszámvevő nap megtekü N.-Bez 454. szám Toront hó 19-én 29 szerb-szt.-m ségi vicinai egy fahid n lejtést rend helyiségibe e. 10 órák Az az 51 kr. Vallak meg, miszer ellatva jelen taikat szabá mint szintén pénz vagyis f. év be. — E ha fognak az il Az ajá gedés számo

n, Drago-
rkasdon,
N. Uzdin-
en 20 frt
elulfizetők
mukra és
ot rendez-
ett adoko-
neveben:
L. P.

domásra
l kezdve
na utca
a buda-
a gyors-
ét tonna
rárúknak
iztuk.
lakásá-
rt a kö-
i:

becsérték
11600—
3685 40
5423 80
464—
64953 80
1575 40
128 40
724 10
4940—
1591 60
124—
724 40
3380 80
506 20
2734—
2016—
6279 40
8383 80
1424 40
2674 60

5844 80
4176—
284 20
5945 40
2318 50
0507—
3859 20
0993 60
9418 60
3473—
7218—
0218 20
1321 10
0608 60
9069 60
336—

6947 80

7371—
164—
55—

351 80

260 40

052 80

400—
000—
860 80
640—
40—
160—
664 40

kiter-
akkor
II. szá-
anná-
zem n

itt ki-
tárnék,
zavi-
oltas-
elhe-
anul-
ndel-
mint
allódik,
magá-
elisme-
shajan
erekk-
De azt
a régi-
hozza-
s akár
fitog-
na sem

nő.

Az osztr. magyar államvasut buda-
pesti pályaudvaráról Budapest összes ke-
rületébe:

Gyorsárúknak küldemények 1—50
kgig 20 kr., minden további 50 kgért,
megkezdett 50 kg. telinek számítva 12 kr.
Teherárúknak küldemények 1—50
kgig 12 kr., minden további 50 kgért,
megkezdett 50 kg. telinek számítva 10 kr.
o. ért.

A kézbesítéstől kivételnek: tűzveszélyes és robbanékony anyagok, terjedelmes árúk, mint p. o. butorok, melyek csak külön egyezmény útján állíthatók a házhoz — továbbá azon gyors és teherárúk:

1. melyek oly fuvarlevelekkel érkeznek, melyeken a feladó megjegyzi, hogy a szállítvány nem a házhoz állítandó, hanem értesítendő;

2. melyek oly feleknek czimezve, kik gyors és teherleadási hivatalainkat írásbelileg felkérték, hogy a czimek alatt érkező küldemények ne állíthatók a házhoz, hanem értesíttessék;

3. melyek lakatokkal lezárva és fogasztási adókezelés alá veendő;

4. melyek 20 frtnál magasabb utánvétellel terhelve, a mennyiben a czimzettel e felett külön megállapodások nem léteznek;

5. melyek „a pályaudvaron marad“ czimvel adták fel, vagy melyek a czim hiányossága miatt nem kézbesíthetők;

6. élelmi szerek mint tej, tojás stb. melyek bizonyos egyének czime alatt rendszeresen érkeznek és ezek által előleges értesítés nélkül naponként elszállíthatók.

Közönséges gyorsárúkra, melyek 1884. év április 1-től az I. rendes osztály kétszeres díjtételei alapján szállíthatók, az 1. és 2. pont alatt említett kivételek nem alkalmazhatók.

Schneider J. és társa szállítóczég a fentemlített illetékek alapján elvállalja, gyors, valamint teherárúknak szállítását a t. cz. feladók lakásából vagy raktárából a pályaudvarra és eszközli ezen szállítványok feladását, erre vonatkozó szöveg írásbeli (levelező lapon) tudósítások a czéghöz magához vagy budapesti állomási főnökökhöz intézendők. Gyorsárúknak még a tudósítás megérkezésének napján, teherárúknak 24 óra alatt a tudósítás megérkezése után elszállíthatók.

A vasutársaság által alkalmazott szállítófuvarosa köteles az árúk kézbesítéséről szóló díjszabást magánál hordani és a felek kívánságára előmutatni.

Esetleg előforduló a kézbesítést illető panaszok az állomási főnökök Budapestben vagy az alulírott igazgató-bizottsághoz nyújthatók be, hol is ezen díjszabás példányai kaphatók.

Az igazgató bizottság.

A gőzhajózás megnyitása a szerb dunapart hosszában.

A társasági gőzhajók a szerb dunapart hosszában Bázias és Belgrád között további intézkedésig közelítőleg fognak közlekedni.

Felfelé. Báziasról Dubrovitzára, Semendriára és Belgradra minden kedden és pénteken csatlakozásban a Báziasra reggel érkező személyvonathoz. Indulás Budapestről személyvonattal 6 óra 15 p. este. és gyorsvonattal 10 óra 10 p. este.

Lefelé. Belgrádról Semendriára, Dubrovitzára és Báziasra minden szerdán és vasárnapon reggel a Zimonyból jövő első helyi hajó megérkezése után csatlakozásban Báziasról Budapestre közlekedő személyvonathoz. — Érkezés Budapestben személyvonattal 7 óra 52 p. reggel, gyorsvonattal 7 óra 30 p. reggel.

Az utasok tájékoztásra megjegyzetetik, hogy a határ átlépése csakis utlevél mellett történhetik.

Az osztrák-magyar államvasut-társaság az ez idei nyári évad folyamán, május 20-tól kezdve a budapest-szobbi és budapest-czeglédi vonalszakaszok helyi forgalmát oly módon fogja szabályozni, hogy az a Budapestben lakó zöldre kiránduló közönség minden igényeit kielégítendő. Budapestről Szobra d. e. reggeli fél 7 órától kezdve 3 vonat, délután fél 4 órától pedig 2 órai időközben 4 vonat indulandó.

Az ellenkező irányból közlekedő vonatok Budapestre 6 és 7¼ órakor reggel, 9 és 10¼ órakor délelőtt, továbbá 2¼ és 5¼ órakor délután s 10¼ órakor este érkezendek meg. A budapest-czeglédi vonalszakaszon Budapestről délelőtt és délután 3—3 vonat indul. Az ellenkező irányból Budapestre reggeli 6¼ és 8 órakor két vonat, délutáni 12¼ és 4 órakor valamint esti 7 és 7¼ órakor szintén 2—2 vonat érkezik be.

A felsorolt vonatok, melyek a múlt évben forgalomban volt vonatokhoz hasonlítva tetemesen nagyobb menetsebességgel fognak közlekedni, valamennyi közbeeső állomáson, az omnibus vonatok pedig ezenkívül még a megálló helyeken is megállapodnak. — Ezen vonatok indulási ideje Budapestről és érkezési ideje Budapestre a fővárosi kirándulónak azon kényelmet nyújtja, hogy az egész napot a szabadban való időzésre fordíthatják.

A közlekedés által nyújtott ezen kényelmen kívül talán kedvezően fogja a városiak kirándulásait előmozdítani a kies nagymarosi dunapart vidékre még azon új intézkedés is, mely a régóta oly gyakori és alapos panaszoknak tárgyát képező hátrányos lakásviszonyok szabályozását czélozza oly módon, hogy Nagy

Maros és a környéken levő helységek eljárásáig a kiadandó lakások s az érettek kivánt lakbérek jegyzéke megtekinthető leendő.

HIRHARANG.

* **Hála a gondviselésnek,** melynek főispánja Budapestről, hol több napokig tartózkodott, szeretett nejevel együtt, minden aggodalmat eloszlató javult egészségi állapotban székelyre visszaérkezett.

* **Tallán Béla** megyénk alispánja a sorozást folytatandó e hó 3-án Tör.-Kanizsára utazott. Hivatalos működését 16—17-én fogja bevégezni; a közbeeső husvétünnepet pedig ugyanott szerető családjá körében töltendő.

* **A jelenlegi árvaszéki épület átalakítása** folytán, az árvaszéki hivatalat kiköltöztetni lévén szükséges, a megye alispánja hivatalos helyiségül Benkovits Louisa asszonynak Gizelaparti házat bérelte ki, hová a gyámhatóság e hó végével áthurcolkodandó.

* **Vasutaink kérdéséhez.** Biztos forrásból értesülünk, hogy angol tőke pénzesekből Londonban egy társulat alakult, melynek czéjja Délmagyarországon ott a hol szükséges vasutakat építeni. — Ezen bejegyzett czégü társulat megbízottai Budapestben Csávossy Béla képviselő úrnál megyénk szeretett főispánja és Dániel Ernő vasuti 100-as bizottsági elnök és illetve tag közbenjárása mellett a napokban értekezletet tartottak, melynek eredménye szerint a részvénytársulat angol megbízottai nem különbben budapesti ügyvédjük és mérnökük még a hét folyamán N.-Beckerekre rándulandak és innen be fogják utazni a megye azon vidékeit, melyeken keresztül tervük szerint első sorban építtetnek ki általuk a vasut. Eme vasutak pedig először a temesvár-báziaszi vasutvonal egyik felsőbb állomásáról Ujpecsre, Párdány, Módos, Nagy-Beckerek és Zsalyán át Gombosra, hogy ezen vidék Fiumével közvetlenül összeköttessék, másodsor a n.-beckerek—pancsovai vasut, harmadsor pedig a Berzava vidéki vonal még meg nem határozott irányban. Mai vezércikkünkre hivatkozva ezen örvendetes újdonságot azzal közöljük, hogy az érdekeltek aldozatai mellett, az éppen most közölték szerint reményt nyújtó kilátás van arra, hogy közlekedési igényeink, gazdaszantunk, iparunk és kereskedésünk előnyére a legközelebb, talán még a f. évben részben megvalósulandának.

* **A nagy-beckereki dalárda** f. hó 5-én tartja választékos műsorral az idej második dalestélyét a kaszinó helyiségében. Az estély érdekességének emeléséhez Wittmann Henrik úr tirol

fuvoletékával fog hozzájárulni. Kezdeté 8 órákor; nem pártoló tagok beléptidija személyenként 50 kr.

* **Vásár.** A nm. m. kir. földmívelési, ipar és kereskedelemügyi ministerium f. évi márczius hó 26-án 13899. szám alatt kelt rendeletével Bega-Szent-György község kérelmére megengedte, hogy ott a f. évi április hó 15-re eső országos vásár ez évben kivételesen folyó évi április hó 6-án tartassék meg.

* **Halálozás.** A „Szatmarmegyei közlöny“ szerkesztője, dolgozóztársai s nyomda-személyzete őszinte részvét- s mély fájdalommal jelentik, hogy Gönyey-Pócs József több heti súlyos betegeskedés után folyó évi márczius hó 30-án esteli háromnegyed 9 órákor, munkás elete 63-dik évében elhunyt. A boldogult földi maradványai f. é. április hó 1-én d. u. 3 órákor fognak a ref. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tetetni. A derek elhunyt 48 éven át volt a nyomdász-ipar hívatott munkása, sőt messze vidékre kiható uttorője; a „Szatmarmegyei Közlöny“-nek 10 éven át áldozatkész kiadója, s utóbbi időben tulajdonosa. Tundókló becsületessége polgártársai igaz részvétét, az általa szakértelemmel vezetett nyomda személyzete iránt mindenkor atyálag érző jó szíve, ezek mely bánatát, s barátságos előzékenysége szerkesztő s dolgozóztársak gyöngéd kegyeletét kelti fel a vitalanál. Aldás emlékére! Kelt Nagy-Károly, 1884. márczius 31. — En, a ki a munkás-ság és becsületesség, e köztisztelthen megemlékező szívele színtelen ismertem, őszinte szívvel osztom, ismerőseinek, rokonainak és barátainak fájdalmában.

* **A tudomásunkra** jutott áprilisi tréfák között sajnálattal fölemlítjük azt az egyet, melyet egy ismeretlen s valószínűleg a műveltebb osztályhoz tartozó helybeli fiatal ember elkövetett, t. i.: egy érdemes és idősebb úri embernek névjegyét arra használta fel, hogy avval egy harmadik urat a névjegy tulajdonosához látogatásra hívja meg. — Ha jobbat nem tudott kigondolni, ezzel saját érdekében bátran elhallgatható volna a tréfáló, mert megvalljuk őszintén, hogy ehhez nem kellett nagy élelmesség, hanem inkább más valami. — Hogy micsoda azt a közönség ítéletére bizzuk.

TÁVIRAT.

Perjámos. 1884. április 1-én. A lovri kerület szabadelvű pártja ma, Nikolits Sándor képviselőnek bizalmat szavazott, s e kerületben újra felléptette képviselő jelöltnek.

T.-Kanizsa. 1884. április 1-én. A szabadelvű párt mai értekezletén megalkult. A kormányknak sürgönyileg bizalom szavaztatott, Sváb képviselő pedig jelöltül kikiáltott. A banketen a fő- és alispán lelkesen megéljenzetettek.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

H I R D E T É S E K.

2687. sz. ki. 1884. **Hirdetmény.** (127—2.1)

Nagy-Beckerek rendezett tanácsú város hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a városház épületében, egy város tulajdonához tartozó, a főutcában fekvő ugynevezett Kögl-fele házban levő I., II., III., IV., V., VII., VIII., IX., X-ik számú boltok, mint szintén az I., III., IV. és V. számú pinczehelyiségeknek f. é. november 1-től három egymásután következő évre leendő bérbeadása végett f. évi **április 15-én**, délután 3 órakor a városház nagyteremben nyilvános árverés fog tartatni.

Miről a bérelni szándékozók azzal értesíttettek, hogy a kikiáltási árnak 10%-a mint bántpénz az árverés kezdetekor az árveréselt megbízott kiküldött kezébe leteendő, s hogy az árverési feltételek az árverés napján a városi főszámvevői hivatalban a hivatalos órák ideje alatt minden nap megtekinthetők.

N.-Beckereken, 1884. évi márczius 20-án.

Kulifay Lajos,
polgármester.

454. szám ki. 1884. (117—3.2)

Árlejtési hirdetmény.

Torontálmege tek. alispáni hivatala f. évi január hó 19-én 29003/1883. sz. a. kelt rendelettel a párdány-szerb-szt.-mártoni, — továbbá az ivánda-ó-teleki községi vicinális uton roskadozó állapotban levő két kö- és egy fahid helyre állításának biztosítása végett újabb árlejtést rendelt el, mely alólirt szolgabírói hivatalnak helyiségeiben Párdányban 1884. évi **április 17-én**, d. e. 10 órákor fog megtartatni.

Az azokra engedélyezett költségösszeg 2538 forint 51 kr.

Vállalkozni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, miszerint ezen versenytárgyalásra 5% bántpénzzel ellátva jelenjenek meg, vagy pedig zárt írásbeli ajánlatokat szabályszerűen felszerelve 50 kros bélyeggel, valamint szintén 5% bántpénzzel ellátva (mely állhat készpénz vagy állampapírokból) az árlejtést megelőző nap, vagyis f. évi április hó 16-án, déli 12 óráig megkülsék be. — E határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul fognak az illetőknek visszaadatni.

Az ajánlatban a fenti költségből leendő % árlejtés számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

Az ajánlatban határozottan kitéendő, hogy ajánlkozó az építés helyi körülményeit, az építési feltételeket és műszerelvényeket teljesen ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti.

A végbeviendő hidépítési munkálatoknak előmérete, költségvetése, árlejtési és általános s részletes építési feltételek és a szerződés mintája az alólirt szolgabírói hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Párdányban, 1884. márczius hó 18-án.

Torontálmege párdányi szolgabírói hivatala.

8756. sz. tkvi 1883. (128—1.1)

Árverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Illievich István végrehajthatóknak, Illievich (Gyukin) Mata végrehajtást szenvedett elleni 200 frt tőke, ennek 1879. évi június hó 15. napjától számítandó 6% kamatai, 5 frt 85 kr. perbeli, 26 frt 18 kr. eddigi és 14 frt 70 krosban ezenen megállapított árverés kérésű költség iránti végrehajtási ügyében a módosi kir. bíróság területéhez tartozó, H.-Bóka község 330. sz. tjkvben A. I. alatt felvett 105. öi. sz. beltelkes háznak 501 frt becsárban, továbbá a h.-bókai 337. sz. tjkvben A. I. alatt foglalt nemesi birtokozásnak 1171 frt becsárban és pedig a csatlakozott korábbi és későbbi végrehajthatók Konkoly Karolina 94 frt, 160 frt és 94 frt, továbbá Ph. Fischer & Lövy, nagy-beckereki kereskedő czég 155 frt követelésének és járulékaiknak behajtása czéljából is egyidejűleg való nyilvános elárverezése ezenen elrendeltetik és annak foganatosítására a határidő 1884. évi **április 16-ik** napjának, d. e. 10 órájára, Horv.-Bóka község házában hivatalos helyiségében kitűzetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár, a melyen alul is az árverésre kitűzött birtokok eladatni fognak.

2. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át, vagyis 50 frtot és 117 frtot az árverés megkezdése előtt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. k. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bántpénznek előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

797. szám ki. 1884. (118—3.2)

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött jánosföld-ivándai körorvosi állomásnak választás útján leendő betöltésére ezennel pályázat nyitattik, és Janosföld községében mint a körorvosi állomás székelyén a helység házában megtartandó választás határidejéül f. évi **április 15.** napjának, d. e. 10 órája kitűzetik.

Ezen körorvosi állomással a szövetezett községek részéről 700 forint évi fizetés s azonkívül a nappali 50, illetve 40 krajn, és éjjeli látogatásért 1 frtnyi megállapított díjnak élvezete van egybekötve.

Felhivatnak tehát az ezen állomás elnyeréséért pályázni szándékozók, kikből az egyebb kellekeken kívül a magyar, német és szerb nyelvek bírása is követeltetik, hogy az 1876: XIV. t. cz. 43. és 143. §§-ai értelmében felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig az alólirt szolgabírósnál benyújtsák.

Kelt Párdányban, 1884. évi márczius hó 10-én.

Torontálmege párdányi szolgabírói hivatala.

Pályázat.

(130—2.1)

A mokri községi népkisfalán üresedésben lévő tanító állomásra ezennel pályázat nyitattik. Az ezen állomással egybekötött járandóságok: a község pénztárából előleges havi részletekben kiszolgáltatandó évi 442 forint 80 kr. készpénzfizetés, 2 szoba, kamara, konyha, pince és padlásból álló szabad lakás házi kerttel, vagy ennek megfelelő évi lakbérilletmény, a szükséghez képest futószalma, 3 hold 1200 □-ból szántóföld használatra és a római kath. templomban egyelőre kötelezett kántori teendőkért a szokásos stólailetmény. Valószínűség létezik, hogy ezen kántori szolgálattal a római kath. hitközség fizetési pótlékot megszavazni fog. Pályázni óhajtok a magyar és német nyelven való előadási képességek igazolása mellett szabályszerűen felszerelt kérvényei 1884-ik évi **május hó 10-ikig** bezárólag alólirt iskolaszékhez betérjesztendők. Zenészeti képzettséggel bírók előnyben részesülnek.

Mokrin (Torontálmege), 1884. évi márczius hó 30

dé Sorgó Antal,
községi iskolaszéki elnök.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint több helybeli 2459., 2062., 2029., 1385., 1647., 2171., 2433., 2269., 1280., 1150., 2412., 1062., 1101., 2251., 940., 980., 2256., 2248., 2464., 2233., 852., 2499., 2460., 1218., 2227., 2494., 44., 2172., 2470., 2437., 17., 18., 742., 57., 50., 2557., 2396., 2396., 80., 92., 141., 215., 319., 369., 398., 356., 340., 327., 326., 319., 117., 395., 360., 313., 303., 285., 256., 443., 587., 648., 592., 849., 645/6., 570/7., 585., 661/2., 528/9., 491., 541-589., 647., 649., 628., 616., 536., 611., 600., 512., 2070., 1465. és 2351. házszám alatti lakosoknál hátralevő állami, községi adó és hadmentességi díj fedezése végett lefoglalt többféle butorok, agyнемűek, 14 kocs, 3 tehenbőr, 4 hekt. 58 lit. poroszolt kukorica, 3 tehen, 20 pár csizma, 2 varrógép, 2 hintó, 1 arany óra, 1 kukorica morzsoló és 1 Trieur, f. évi **április 29.** és **30.**-án, d. e. 9 órakor, a városi ház épület előtt nyilvános árverés útján eladni fognak.

Kelt N.-Beckereken, 1884. évi március hó 31.-én.
Kulifay Lajos,
polgármester.

Az e városi polgármesteri hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1875. évi VII. és 1881. évi XL. t. cz. értelmében befejezett földadó szabályozás folytán, a földrésztelkek új osztályozása alapján a többi közt már most a megállapított 1884. évtől érvényes földadót is tartalmazó új földadókatasteri telekkönyv és egyéni birtokkivétel megérkeztek, s hogy azok a nm. m. kir. pénzügyminiszterium 76.140—1883. számú utasítása 3. §-a értelmében f. évi márcziushó 27-től májushó 25-ig terjedő 60 napokon át a városház nagy termében közszemlére kitéve lesznek miért is a birtokkivételben a birtokkivétel kitétele avagy a földrésztelkek osztályozása tekintetében netalán felmerülő helytelenségek és hiányok eloszlata céljából a t. cz. földbirtokosok a katasteri birtokkivétel leendő betekintésére saját érdekében felhívattak, mely alkalommal az illetők az esetleges felszólamlásukat az akkor ott működő tisztviselők nevezetesen Brunet József és Mattanovich György előtt vagy szóval, vagy pedig írásban bélyegmentesen beadhatják s a felszólamlások hivatalból lesznek fel és átveendőek, — miáltal a felekre, a netalán általuk melléklendő bizonyítékok esetleg térrajzok beszerzési költségein kívül, semmi egyéb költség haromolni nem fog.

Az esetek amelyekben felszólalásnak helye van a következők:

- a) ha oly földrésztel, mely földadó tárgyát nem képezi, mint adóköteles sorozatolt, vagy ha adóköteles földrésztel kihagyatott;
- b) ha valamely földrésztel többször, vagy ha nem a saját községe telekkönyvébe ígattatott be, úgy szintén ha a tulajdonos hibásan van bejegyezve;
- c) ha a térfogat hibásan tétetett ki;
- d) ha a földrésztel nem a megfelelő miveltési ág alá foglaltatott;
- e) ha a földrésztel nem a megfelelő minőségi osztályba sorozatolt, és
- f) ha a földrésztel a járson belül fekvő határozottan megjelölendő más földrésztellel összehasonlítva egyenlőtlenül osztályoztatott.

Kelt N.-Beckereken, 1884. évi márczius 16.-án.

Kulifay Lajos,
polgármester.

Árverési hirdetményi kivonat.

A n.-beckereki kir. e. f. törvszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Rajits Paja, mellenczei lakos végrehajthatónak, Pajdek Paja és Misko, mellenczei lakosok végrehajthatást szenvedők elleni a tulajdon és birtok közönség megszüntetése iránti végrehajthatási ügyében a n.-beckereki kir. tszék, a tör.-beckei kir. járásbírósg területén lévő, Mellencze községben fekvő, a 2078. sz. tjkben A. I. 1395/c. r. sz. a. foglalt 10/16. részben Pajdek Paja — 3/16. részben Pajdek Misko és 3/16. részben Rajits Paja tulajdonosul felvett ingatlanra az árverést 160 forintban ezennel megállapított kikéltési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi **április 16.**-ik napján, d. e. 10 órakor, Mellencze község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikéltési áron alól is eladati fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserének 5%-át, vagyis 8 forintot készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. k. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kikéltött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a n.-beckereki kir. e. f. törvényszék tdkönyvi osztályának 1884. évi január 19-én tartott ülésében.

Arlejtési hirdetmény.

Mellyel N.-Beckereken város tanácsa részéről ezennel közze tétetik, miszerint a város képviselő testület által elfogadott térrajz értelmében a városi kórház telkének bekerítése tekintetéből felépítendő és pedig az egész kórház utczában elnyúló mint egy 60 folyó méter lécz kerítés, bejárati kapu és ajtónak arlejtés útján leendő kiadására határnapul 1884. évi **április 7.**-ike, d. e. 9 óraja tüzetik ki a városházi épület II. tanácsnoki irodába, melyre vállalkozni szándékozók 904 frt 50 krnyi kiállítási árnak 10% bánatpénzzel ellátva ezennel megidéztenek.

A költségvetés, egységárak, feltételek és térrajz a hivatalos órákban az árverés napjáig a II. tanácsnoki irodában naponta megtekinthetők.

N.-Beckereken, 1884. évi márczius 26.-án.

Kulifay Lajos,
polgármester.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a megboldogult atyám után hátra maradt **puskaműves üzletet** átvettem és tovább vezetendem.

Ugyanaz mindennemű fegyverekkel el van látva s ennek folytán mindenféle megrendeléseknek utánjöhettek.

Percusio fegyverek átváltoztatnak **Lancaster, Lefauchaux** vagy **czéltábla** fegyverekre; nemkülönbön **revolverek, pisztolyok, varrógépek és technikai szerszámok** gyorsan és olcsón kijavítatnak. Alázattal **Roll M.**

Ugyanott egy butorozott szoba, meg kívánatra koszt is kapható.

Lakik Munkács háta mögött, Kellner-fele házban. (116—3.3)

N.-Beckereken város tanácsa részéről ezennel közze tétetik, miszerint a város tulajdonát képező ugynevezett kinestari korcsma épület helyreállítása iránti munkálatoknak arlejtés útján leendő kiadására határnapul 1884. évi **április 17.**-én, d. e. 9 óraja tüzetik ki a városházi épület II. tanácsnoki irodában, melyre arlejtési szándékozók a kikéltési árul szolgáló 234 frtnyi összeg 10% kamat megfelelő bánatpénzzel ellátva ezennel meghívattak.

Az arlejtési feltételek a hivatalos órákban az árverés napjáig a II. tanácsnoki irodában naponta megtekinthetők.

N.-Beckereken, 1884. évi márcziushó 28.-án.

Kulifay Lajos,
polgármester.

A MOHAI
ÁGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb
SAVANYUVÍZE

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomorinak az idegrendszer bántalmán alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon körökön kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervei élet támogatása és az idegrendszer működésének felfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.
1883. évben 1 millió palaczk szállított el.

Fris töltésben
mindenkor kapható

Édeskuty L.
m. kir. udv.
Ásványvíz-szállítóház Budapest.

Ugyisint minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Orvosi bizonylatok

„Margit-“

GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között, — vegyi alkotásának szerencsés **összetétele** kevés szabad szénsav, de gazdag, félig kötött szénsav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos Jó hatásának találtam a légutak és gyomorvnyák-bántalmánál oly annyira, hogy jelenleg rokon-különbözőbb esetekben szabad szénsav tartalmánál fogva, s azért véresek Lútoságánál, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásáról kell tartani, a szénsavany dussabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár. Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a légző-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmánál oly annyira, hogy jelenleg rokon-alkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — esetleg szabad szénsav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi, Giesshübli, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyet. tanár. Torok-gége, légző- és hörbetegekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az emittott szervek bántalmával rokon természetű gyomorba volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor, vizeleszervek hurutos bántalmánál oly annyira, hogy jelenleg rokon-alkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — esetleg szabad szénsav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi, Giesshübli, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Kétly Károly egyet. tanár. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmánál jó eredménnyel alkalmazzam, Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli vizek fölött kisebb szénsav tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos. Légző-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmánál bátran versenyez a külföldi szikéleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi, Giesshübli- és Vichy-vizekkel.

Dr. Buchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek körállapotainál.

Ez idő szerint Európa legelső és leglátogatottabb **tüdőbeteg** klimatikus gyógyintézet **Görbersdorf** a „Margit“-forrás gyógyhatásának eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben a „Margit“-forrás gyógyvíz“ alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmánál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvesen fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18.-án.

Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegésztetesebb és legkellemesebb ital.

Kizárólagos **ÉDESKUTY L.** magy. kir. udvari szállító-
főraktár nál Budapest.

Kapható azonkívül minden gyógyszerárban, fűszer-kereskedésben, szállodában és vendéglőkben.

PESTI MAGYAR KÉRESKEDELMI BANK

TÖRLESZTÉSI

JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖKET

engedélyez

5%-os BANK-ZÁLOGLEVELEKBEK,

előnyös feltételek mellett és pedig földbirtokra a magyar korona területén, valamint a vidék nagyobb városaiban fekvő bérházakra is.

Ezen üzletre vonatkozó határozmányok kívánatra megküldetnek. (92—6.5)

Beszámoló jelentése Kulifay Lajos, Nagy-Beckerek város polgármesterének, 1882. és 1883. évekről,

felolvasott az 1884. évi február hó 25-én tartott városi képviselő testületi ülésben.

(Folytatás.)

A kincstári uradalom ugyanis az 1876. év óta községi adóbeli tartozását pontosan befizetve, miután az 1876-1881. évi terjedő időre, elemi csapások folytán jelentékeny földadó leírás kedvezményben részesített a leírt földadót, a községi adó leírását, — illetve a mar befizetett, de leírás folytán neki visszajáró községi adó visszatérítését igényelte és követelte; minek folytán a leszámolás ez irányban is megejtetvén, kitünt, hogy a kincstári uradalom javára az 1876-1881. évi terjedő időre leírt földadójá után, községiadó fejében a kincstári uradalom javára szinte leírando, illetve a kincstári uradalomnak visszaterítendő 11165 frt 96 kr. ezenkívül azonban a kincstári uradalom a leírt földadó után az említett időre, az 5% iskolaiadó leírását is követelésbe vette . . . 1755 „ 88 „

összegeben, — mely két összeg 12921 frt 84 kr. a letétben visszatartani rendelt összegnek felel meg.

Ezen újabb leszámolási munkát, eldöntés végett jelenleg a nm. m. kir. belügyminis-teriumnál van.

Nem mulaszthatom el ugyancsak e helyen röviden megemlékezni azon szomorú eseményről is, mely az 1883. év november havában, úgy a városi tanácsot, mint a város egész közönségét váratlanul meglepte, s az első pillanathoz nem csak méltó felháborodást szült, de az összes tisztviselői karba helyezett bizalmat is megrendítette, — értem a néh. Hanisch Vilmos volt városi főpénztárnok által, a város kárára elkövetett sikkasztási esetet.

Az 1883. évi november hó 4-9-ikéig tartott pénztári rovincsolás és vizsgálat alkalmával a pénztár állapota rendben találtatott, — sőt egy o. é. 94 frt 50 1/2 krnyi többlet találtatott, a mely összegnek honnan eredete, pótvizsgálat után javallatott megállapítani.

November hó 11-én azonban a számvéveségi számszámítást szóbeli jelentés tételével, hogy az október havi pénztári naplóknál oly szabályellenességet észlelt, a melyt magának megfejtani nem képes, — s a mely egyáltalán fogva meg nem engedhető, mert abban négy bevételi tétel nincs elkönyvelve. Ezen jelentés alapján november hó 12-én a vizsgálat és a második rovincsolás fogamatba vétetvén, a vizsgálat folyamata alatt és pedig november hó 17-én reggel a főpénztárnok magat fölbölte; november hó 18-án délután pedig a volt ellenőr mérgezete meg magát.

Az eddig megejtett vizsgálat eredményéhez képest kiderült, hogy elsikkasztatott:

- 1. a közjöveldmi pénztár kárára 11128 frt 54 1/3 kr.
- 2. megyei adóban 1 „ 39 „
- 3. a községi közmunka alap kárára 486 „ — „
- 4. az árpapénztár kárára 517 „ 84 „
- 5. a megyei közmunka alap kárára 201 „ 94 „

Összesen 12335 frt 71 1/3 kr. mely összegek fedezetére szolgálának a volt főpénztárnok által egyeseknek szabályellenesen adott kölcsönök és előlegek mintegy 4158 frt erejéig, továbbá a volt főpénztárnok 3000 frnyi ovadéka s összes ingó ingatlan vagyonának az ovadékon fölüli értéke, ami azonnal bírói zár alá is vétetett.

Az előbb említett 4158 frnyi előlegek és kölcsönökből eddig befolyt 1902 frt 78 kr; mely összegből mindenkélt a 2., 3., 4. és 5. pont alatt kitüntetett hiányzó összegek térítettvén vissza, a közjöveldmi pénztár kárpótlására eddig csakis o. é. 695 frt 61 kr. fordíthatatott.

Az elsikkasztott összeg nem lesz a város által visszatérítendő, mert az által sem valamely idegen közpénztár, sem pedig magános kárt nem szenvedett, — s a városi közjöveldmi pénztárban sem idézett az elő zavart, vagy deficitet, — miután e sikkasztás az eddigi megtakarítás és felesleg terhére esik; amint-hogy daczára annak, hogy az elsikkasztott összeg az 1883. év decemberi naplóknál leírattott, az 1883. év végén a közjöveldmi pénztár egy o. é. 740 frt 77 krnyi pénztári maradványt tüntet elő. — Az elsikkasztott összeg a leírás alkalmával egyidejűleg a volt főpénztárnok terhére iratott elő; — s a befolyandó összegekből lesz fedezendő és a közjöveldmi pénztárnak visszatérítendő.

És ha itt még föllemlitem, hogy én ezen sikkasztás elkövetésének lehetőségét és megtörténhetését annak rovom fel, hogy:

1-ör sem a volt főpénztárnok sem a volt ellenőr nem állottak az erkölcsi és értelmi qualificationak azon fokán, amelyen a közpénzek és közvagyon kezelésére hivattott egyéneknek állniok kell;

2-ör hogy a könyvelési rendszer talán épen az illető régi tisztviselőknél inqualificatioja folytán oly primitív és rossz volt, hogy

egy-egy rovincsolás és pénztár vizsgálat 5-6 délutánt is igénybe vett, — s így a gyakori pénztár vizsgálatot és rovincsolást felette terhebbé tette;

3-ör hogy az illető főpénztárnok, mint 26 éves tisztviselő, oly általános becsülésben és közbizalomban részesült, — a melyre, mint a következmény beigazolta, teljesen érdemellen volt, — azt hiszem, hogy ez ügyet annyira kimerítettem, amennyire azt számoltató jelentésem kerete csak megengedte; — de a további részletezés alól azon körülmény is fölment, hogy ez ügy még önállóan többször fog a tekintetes városi képviselő testület előtt tárgyalatni.

Annyit azonban még megjegyzendőnek tartok, hogy szerencse a városi pénztárnak, hogy a hűtelen kezelésnek, még talán idejében tudomására jutottunk, — s hogy oly kevés kár mellett és áron, az illető qualificational tisztviselőktől megmenekültünk; mert ha a sikkasztás fel nem fedeztetett volna, később talán nagyobb hiánnyal és több zavarral állhatunk volna szembe.

VI. A városi kölcsönök.

Számoltató jelentésemnek ezen része egészen új, — miután a fennálló kölcsönök fölvétele az 1882. és 1883. évekre esik, — s így olyanokról a korábbi évekről szóló számoltató jelentésekben szó sem is lehetett; — s miután kölcsöneink ügye, a város haztartásának s pénzügyeinek kifüggesztalans rendszeres kezelésével szorosan összefügg, — s azok együttesen első sorban kell, hogy kiváló figyelmünk és gondosságunk tárgyát képeznek, a számoltató jelentésnek e két részre egymás mellett kell, hogy helyet foglaljon.

Beállván azon időpont, hogy a városok és községek személyes, illetve erkölcsi hitelképessége, a pénzügyzetek és pénzvállalatok részéről kellő méltatásban részesítettik, — s a községek részére, — jelzalogi biztosíték nélkül is felsőbb hatóságilag jóváhagyott határozatok alapján engedélyeztetnek kölcsönök, de még a pénzügyi viszonyok is jobbra fordulván, — el nem mulasztottuk és mulaszt-hattuk e két kedvező körülményt a város jövő felvirágzására felhasználni, s hitelképességünk igénybevétele által, oly hasznos beruházásokat tenni, melyek által javonyosságban gyarapodván, a jövőnek oly védelmi forrásokat teremthetünk, melyek megnyitással lehetőségessé válnak a községi adó kivetését részben vagy talán egészen is mellőzni, — a nélkül, hogy a jelenlegi adózó közönségre ez által újabb s elviselhetetlen terhet rónánk, vagy attól nagyobb áldozatot követelünk.

Kölcsön ügyleteink a következők rendben s alapon költettek.

A.

O. é. 120.000 frnyi kölcsönt vettünk fel a magyar jelzalog hitelbanktól, 32 év alatt 6 1/2%-kal leendő törlesztés föltetele mellett, — a községi iskolaeépület és a honvédlaktanya fölépítésére.

Az ezen kölcsönről szóló kötelezvény kiállítottat 1882. évi május hó 1-én, — s a felévi annuitások, — melyek minden év május 1-én és november hó 1-én esedékesek o. é. 4050 frtot tesznek, — vagyis az évi törlesztés o. é. 8100 frt. — Az évenkénti annuitások törlesztésére és fedezetére szolgálának először azon bérösszegek, melyeket eddig a város a nepiskola, — s az itt állomásozó magy. kir. 14. honvédzászlóalj céljaira szükséges helyiségekért évenként fizetett, s melyeket továbbra is évenként fizetnie kellett volna, ha az iskola épületet és honvédlaktanyát föl nem épített; másodsorban az annuitások fedezetére szolgálának az új iskolai épületben levő bolti helyiségek — és a honvédlaktanya után évenként befolyó bérösszegek és pedig szám szerint:

- 1) az iskolai helyiségekért évenként fizetett bérösszegek tettek 1434 frtot
- 2) a m. kir. 14. honvédzászlóalj céljaira igényelt helyiségekért évenként fizetett bérösszegek tettek 1753 frt 58 kr.
- 3) az új iskolai épületben levő bolti helyiségekért jelenleg évenként befolyó bérösszegek . . . 1550 frt — kr.
- 4) a honvédlaktanya utáni évenkénti bevétel 2795 frt 79 kr.

Összesen 7533 frt 37 kr. mely összegek ellentéve az évenkénti annuitást 8100 frttal

mutalokozik o. é. 566 frt 63 krnyi különbözet, mely a város által ez idő szerinti törlesztendő és fedezendő; amely különbözet azonban a bolti helyiségeknek kedvezőbb ár melletti kibérelhetése esetén, mint szinte, ha összes tartozásainkat convertálni s egy olcsóbb kölcsönrel fedezhetni sikerülend, jelentékenyen apadni, vagy teljesen elenyészni fog.

Az annuitási összegben túl a város egy tartalék alap teremtésére is évenként oszt. é. 300 frtot fizet be a nevezett pénzügyzetnél, — amely ott a város javára 5% mellett betétként kezeltek; s amely tartalék alaphal lennének az időközben netán felmerülő kiadások fedezendő; ha azonban a város kötelezettségeink mindenkor pontosan eleget teend, — s a tartalék alap meg nem támadtatik, a kölcsönösszegnek 32 év alatt leendő törlesztése után, a tartalék alap az időközben tökécsített kamatokkal együtt a városnak fog vissza, illetőleg kifizetett, amely jelentékeny összeg feletti, annak idejében rendelkezési

jog, a városnak kiváló s nem kicsinyelhető előnyére fog szolgálni; — azonkívül a biztosítási alapra visszatartatott a nevezett pénzügyzet által o. é. 1104 frnyi összeg, — mely szinte 5%-kal kamatoztatik a város javára s a kölcsönösszeg törlesztése után a városnak szinte kamataival együtt ki fog fizetett.

Az eddigi annuitások és pedig:

- az 1882. évi május 1-én,
- 1882. évi november 1-én,
- 1883. évi május 1-én,
- 1883. évi november 1-én

minden nehézség nélkül és pontosan törlesztettek.

B.

A n.-kikinda—n.-beckerek helyi érdekű vasut kiépíthetőségének előmozdítása céljából a város által aláirt o. é. 30.000 frnyi hozzájárulási összeg szinte kölcsön útján levén fedezendő, — e célra a megfelelő o. é. 30.000 frnyi kölcsön, a pesti hazai első takarékpénztár egyesülettől vétetett fel készpénzben s 32 év alatt 7%-kal leendő visszafizetés kötelezettsége mellett.

Az ezen kölcsönről szóló kötelezvény 1882. évi november hó 16-án iratott alá s a felévi annuitások, melyek minden év november 16-án és május 16-án esedékesek o. é. 1050 frtot tesznek, vagy is az évi törlesztési összeg o. é. 2100 frt.

Az annuitások befizetése, miután a kölcsönt engedélyező pénzügyzet az összegnek folyóváttele alkalmával, csakis az első felévi kamatokat vonta le, — az 1883. évi május hó 16-án vette kezdetét s ugyanezen első törlesztési részlet, — mint szinte az 1883. évi november hó 16-án esedékesé vált 2-ik törlesztési részlet is, minden akadály nélkül pontosan befizetve lett.

A 30.000 frnyi hozzájárulási összegért a város ugyan oly értékű törzsrészvényeket kapott.

Ezen kölcsönösszeg törlesztésének terhe, — a városi közjöveldmi pénztárt illeti.

Valjon ezen beruházás, hasznos beruházásnak tekintessék-e vagy sem? — valjon a nyert törzsrészvények fognak-e jövedelmet hozni? mennyit és mely időtől fogva? valjon a vasut létesítése által városunk java és felvirágzása elő fog-e mozdítani? stb. stb., ezek oly kérdések, melyekre a feleletet csak a jövő adhatja meg! s melyekre megfelelő nem e számoltató jelentés keretébe esik; annyit azonban azokkal szemben, kik a fenti kérdésekre a priori határozott nemmel feleltek és felelnek s e beruházást előre is elítélték és elítélik, már itt is megjegyzendőnek tartok, hogy más városok vasutaiért százezrekre rugó áldozatokat is hoztak, s oly városok, melyek még ma sem élvezhetik a vasut áldásait, ma is hajlandók volnának nagy áldozatokat hozni, csak hogy ez irányban óhajaik teljesüljenek; s hogy e szerint az élet és a fennforgó példák épen ellenük bizonyítanak!

C.

Az italmérsi jog gyakorlatának eladása és megvétele tárgyában, a nm. m. kir. pénzügyminis-terium és a város között az adasvétel szerződés az 1883-ik év folyamán létre jövé, az o. é. 497.380 frnyi vételár, csakis egy megfelelő kölcsön föltetele után utaltatunk lefizethető. E célra vétetett fel általunk a pesti hazai első takarékpénztár egyesülettől egy o. é. 540.000 frnyi kölcsön és pedig azért ily sokkal nagyobb összegben, mert e kölcsön nem készpénzben, hanem 5%-kal kamatozó záloglevelekben folyósítottván, a záloglevelek 96%-kal váltattak be, s mert azonkívül az engedélyezett kölcsön összegből, a folyósítás alkalmával, az 1. felévi annuitás is levonandó volt; — úgy, hogy az 540.000 frnyi kölcsönösszegeből, — a vételárnak, a záloglevelek különbözetének és a felévi annuitásnak kifizetése és leszámítása után, fölöslegként csakis oszt. é. 4016 forint 25 krnyi összeg utalványoztatott és fizetett ki a városnak, amely többlet eredetileg is számításba vétetett, s a fölmerülő bélyeg és egyéb illetékek fedezésére volt szánya.

Az 540.000 frtos kölcsönről szóló kötelezvény 1883. évi július hó 1-én iratott alá, s annak alapján 40 1/2 év alatt 6 1/2% törlesztése mellett lesz az a város által visszafizetendő, s az annuitási részletek minden év január 1-én és július hó 1-én esedékesek s o. é. 16.875 frtot tesznek, vagyis az évenkénti törlesztési összeg 33.750 frtot.

Az annuitási részletek, mint szinte a kezelési költségek s az évenkénti adó is az italmérsi jog gyakorlatának jövedelméből fedezendő és törlesztendő; a netáni több bevétel fölött, a tartalék alap megteremtése után, a város szabadon rendelkezik.

A város, hogy e haszonvételi jog értékét megtudhassa, elhatározta, hogy azt eleinte saját házi kezelése alatt jövedelmeztesse.

Hogy számításunkban nem csalatkoztunk, s hogy e jog megvétele s abba ily nagy összeg beruházása által nyaktörő vállalatba nem bocsátkoztunk, mint azt sokan hitték és állítottak s hiszik és állítják még ma is, s hogy e beruházás csakugyan hasznos beruházás volt, s hogy annak évenkénti bevételei az évenkénti kiadásokat nemcsak teljesen fedezik, hanem azonkívül jelentékeny több jövedelmet is eredményeznek, s hogy e szerint ezen hasznos beruházásból és kölcsönnyeléből a város közönségére semmi újabb terhet sem hármit, azt az elmúlt I. felévi eredmény eléggé igazolja.

Mert az I. felévi (1883. július—december) jövedelmekből nem csak a felévi összes kezelési költségek és a felévi annuitas fedezetet nyertek, hanem azonkívül egy oszt. ért. 12.503 frt 28 krnyi több bevétel is éretett el, a mely összeg a tartalék alap javára takarékpénztári betéti könyvecské mellett a helybeli takaré- és előlegegyület mint részvénytársulatnál van gyümölcsözőleg elhelyezve.

E kölcsönnyel fedezetének biztosítására s minden eshetőségre való számításból egy o. é. 35.000 frnyi tartalék alap megteremtését határoztuk el, a mely tartalék alap az első időben befolyandó több jövedelemből lesz első sorban megteremtendő s csakis a tartalék alap megteremtése után fog a város a több jövedelmek máshová leendő fordíthatása iránt intézkedhetni.

Az 1883. évi július hó 1-én esedékesé vált annuitás a kölcsön nyert összeg kifizetése alkalmával vonatott le, az 1884. évi január hó 1-én esedékesé vált annuitási részlet pedig az 1883. évi július—decemberi felévi jövedelemből fedeztetett.

A színházépület átalakítására fölvenni elhatározott kölcsönösszege ez alkalommal még nem terjeszkedem ki, miután ez összeg csakis az 1884. év elején folyósítottván, arról részletesen tájékozni a város közönségét csakis az 1884. évi számoltató jelentésnek leendő feladata.

A fent elősoroltak voltak azon hasznos beruházások, melyek az elmúlt 1882 és 1883. év folyamán eszközöltettek; azonban itt még korántsem szabad megállanunk, mert ez még csak a kezdet volt s a város gazdaggá és virágzóvá tételére irányuló működésünk csak akkor érhet véget, ha többé nem lesz módunk és alkalmunk hasznos és jövedelmező beruházások tételére. — Lemberg városa 2 1/2 millióny, Zágráb városa pedig 3 millióny kölcsönt vettek fel hasznos beruházásokra s ügyes és gondos eljárás és kezelés mellett megfogják találni számadásukat!

Nagy-Beckerek városa hasznos beruházást tehet még s kell is, hogy legyen a legközelebbi jövőben:

1. A városház teljes kiépítésére, a mi által égető szükség fog segíteni, s a város szépítését is nagyban fogja előmozdítani. A beépítendő s kölcsönnyerendő összeg törlesztési részleteit kifogja kapni a földszint építendő bolti helyiségek bérjöveldmeiből s esetleg a boltbérlek számára szinte építendő lakhelyek bérjöveldmeiből s a város házban elhelyezendő más hivatalok vagy pénzügyzetek által évenként fizetendő bérösszegekből stb.

2. A Rudolf-laktanya kiépítésére s Torontálmege követelésének kifizetésére. A kölcsönnyerendő s beépítendő összeg annuitásai egészben vagy legnagyobb részben a laktanya után nyerendő hálópénzekből lesznek fedezhető.

3. A begacsatornai rakodópart és két vas-hid ki- és felépítésére. A kölcsönnyerendő s beruházandó összeg annuitásai az élelhetp-tetendő s mérsékelt rakpartvám jövedelméből fedeztetethetnek.

S ha ezen és netán egyéb hasznos beruházások is foganatosítva és keresztülvive lesznek, fog elkövetkezni az idő ezen adóságok convertálására és egységsítésére, illetve egy sokkal jutányosabb, nagyobb kölcsön általi helyettesítésére; a minek megtörtéte után a terhek alább szállása, illetve az annuitási részleteknek a meglevő s e célra rendelt jövedelmekből könnyebben leendő fedeztetése önkényt fog követelnie, miután az annuitási részletek jelentékenyen alászállandának.

VII. Gazdasági ügyeink.

A városi épületek és katonai barakkok jó karban vannak és tűzkár ellen mind biztosítottak.

A vágóhid az idén gyökeres tatarozási és tisztogatási, esetleg átalakítási munkálatot igényel, mert annak célszerűségi beosztása és földalatti, nehezen tisztogatható csatornája ellen sok kifogás emeltek, a város mérnök már utasítva is lön a tervek és költségelőirányzat bemutatására.

Az 1882. évben fölépült új iskolaeépület és honvédlaktanya, mint szinte az 1883. évben az italmérsi jog haszonvételével együtt megvásárolt ugynevezett kamarás korcsmaépület is a város tulajdonába átvették. A két előbbi épület már telekényyveze is van a város nevére, a korcsmaépületnek telekényyveze a város nevére leendő tehermentes átírására iránt azonban az eljárás most van folyamatban.

A korcsmaépület javítása és kitarozása azonban a jövő tavaszszal foganatosítandó lesz, miután az meglehetősen rossz karban vétetett át.

A színházépület a kincstártól, egy darab 20 francos arany évi bér mellett, az 1883. évtől kezdődőleg 40 évre a város által bérbe vétetvén, annak átalakítása 1883. év szeptember havában megkezdett ugyan, de csak az 1884. év folyamán lesz teljesen befejezhető.

A casino épület nagy terme az 1883. évi tavaszszal a casinótársulat által a hátralekös házbér terhére kemény fával kipadoltatván (parquettiroztatván), ezáltal ezen épületbe mintegy 700 frnyi szükséges beruházás teljesített s egy régen fennforgó szükség lett segítve.

A bérbeadandó épületek, földek és jogok gyakorlata képviselőtestületi jóváhagyás mellett és alapján mind kibérelvék, kivéve az italmérsi jog gyakorlatát, a mely házilag kezel-

(129-2.1)
ennel közze
ugynevezett
munkálatok-
1884. évi
a városi
szándékok
10% kamat
nak.
an az árve-
meglekint-
-án.
y Lajos,
armester.
ÁS
knál
puló
való
tása
atos.
end.
el.
stén.
dés-
(404-12.4)
(291-12.3)
ra is.
(6.5)

telik. E jog gyakorlását 1883. évi júl. 1-én vette át a város s a házilag való kezelés eddig célszerűnek bizonyult; — amint azonban annak célszerűsége iránt kétely támadand, avagy amellyel számításainkban csalatkozánk, nem fogna egyéb hatramaradni, mint azt is kibérlés mellett kezelni.

Az epreskerte vonatkozólag Torontál-megye közönsége és Nagy-Becskerek városa között fennálló haszonbérleti szerződés kölcsönös megállapodás útján 1883. évi november hó 1-ével felbontatott s az epreskert a megye használatába visszahoztatott.

Az 1883. év őszén a kis hid alaposan helyreállítottat, a nagy hidon azonban ugy az 1882., mint 1883. évben csak javítások eszközöltek.

Az utcáknak és országutaknak befalása, az 1882. és 1883. években teljesen befejeztetett, úgy hogy a jövőben csak a kivészett fáknek pótlásáról fog kelleni gondoskodni; az 1882. évben kiültetve lett 1911 db., az 1883. évben pedig 1628 db. akác- és eperfa.

A homokaknakról utalványoztatott az 1882. évben 7513 kocsi homok, s azért kocsinként 5 krajával 375 frt 65 kr. folyt be, — az 1883. évben utalványoztatott 3422 kocsi homok, amelyért ugyancsak 5 krajával 171 frt 10 kr. folyt be.

A lötenyésztes fejlesztése érdekében az 1882. és 1883. évben is három-három állami ment tartottunk.

Ugyancsak a lötenyésztes és nemesítés előmozdítása céljából az 1882. évi október hó 4-én s az 1883. évi szeptember hó 23-án megtartott lövenyenek, s ugyancsak azon alkalmakkal megtörtént lókiállítás, — illetve tulajdoni osztás is a kívánt eredménnyel folytak le, s örvendetesen mozdítottak elő, a lötenyésztes iránti kedvet és érdeklődést a gazda közönségnél.

A kövezési munkálatok az 1883. év tavaszán újból fölvetettek, s a kövezési bizottság, a munkálatok felügyeletére és vezetésére, — a városi mérnök ellenőrzése mellett évi 600 frtnyi bér és 30 frtnyi lakbér mellett egy városi kövező legényt fogadtat fel, aki a kövezési időnyen kívül az apró javítási munkálatokat is teljesíteni köteles.

Az 1883. év folyamán □-kocsi koczkakövekkel kiköveztetett a Niczky-utca, továbbá az aradaci sorompótól a vasuti indóházhoz vezető út felerészre, — tört kövekkel a Gizella-part egyrészre; járda kövezés foganatosított a háztulajdonosok számlájára a mellenczei út jobb oldalán, a Niczky-utca sarkától a honvéd laktanyáig; bal oldalán pedig az uri-utca sarkától a Deak Ferencz-utca sarkáig; továbbá az aradaci utca jobb oldalán és a német végsoron a német utca sarkától egész a vasuti indóházig.

Azon kívül apró javítási munkálatok foganatosítottak.

Az utcai gázvilágítás tárgyában az 1882. évben kiirt pályázat, s az ez ügyben folytatott tárgyalások, eddig eredményre nem vezettek.

1883. évi január hó 14. és 15-én megtekintett a Szegeden eszközölt utcai világyos próbavilágítást, de azt sem kielégítőnek, sem célszerűnek nem találtam.

Az utcai célszerű világítás kérdésének megoldása, — tehát csak a legközelebbi jövő feladata és teendője leendő.

VIII. Közrendészet.

Közbiztonsági és közrendészeti viszonyaink az 1882. és 1883. évben kielégítőnek voltak tekinthetők.

Előfordult az	1882. és 1883. évben	3 eset,
1. súlyos testi sértés	5	3 eset,
2. könnyű testi sértés	7	12 "
3. egyszerű lopás	18	13 "
4. betöréssel párosult lopás	3	3 "
5. öngyilkosság	—	2 "
6. öngyilkossági kísérlet	5	1 "
7. rablógyilkosság	1	— "
8. sikkasztás	3	2 "
9. nyilvános erőszakoskodás	1	4 "
10. életveszélyes fenyegetőzés	6	3 "
11. zsarolás és csalás	2	5 "
12. mezsei rendőri kár felbecslés	34	17 "
13. az 1879. é. XL. t. cz. értelmében kihágás	52	65 eset.

A lopásokból eredő kár összege az 1882. évben 441 frt, — az 1883. évben 1377 frt értéket képvisel; az 1882. évi károsszégeiből megkerült mintegy 391 frt érték, az 1883-ik évből pedig csak 214 forint érték, — amely megkerült értékek a tulajdonosoknak vissza szolgáltatottak.

Idegen kóborló illetőségi községébe eltoloncoztatott az 1882. évben 127, az 1883. évben pedig 107; — s így a toloncozások eseteinek száma 1881 óta apadóban van, miután ez évben 183 toloncozások eset fordult elő. Helybeli illetőségeknek kiszolgáltatva lett az 1882. — 1883. évben igazolási jegy 758, 467, egyéves kulhoni utlevél 44, 38, 15 napra szóló kulhoni utlevél —, 126.

Tüzeset előfordult az 1882. évben 8 eset, az 1883. évben 7 eset; az 1882-ik évi kár összege 890 frtnyi értéket képviselt, melyből csak 46 frt lett biztosítás útján visszatérítve, az 1883. évi tüzesetekből fölmerült kár összege pedig 11334 frt értéket képviselt, melyből 10775 frt lett biztosítás útján a károsodottaknak visszatérítve.

Az 1872. évben alakult önkéntes polgári tűzoltó-egylet ma is fennáll, — s az 1882.

és 1883. években is hiven s önmegtadással teljesítette feladatát.

A megyei közmunkaerő az 1882. évben a n.-kikinda-nagy-becskerek vasuti töltés munkálatok kiépítésénél használtatott fel legnagyobb részt, — s csak az igavonó munkaerő egyrésze szállított Basahidról a mellenczei ultra kavicsot; az 1883. év óta azonban városunkban az egész közmunkaerő megváltatik, s a befolyó összeg a megyei közmunkaerő pénztárába szállítatik be.

Az 1883. évben, — megyei közmunka váltásdíj fejében, a megyei közmunkaerő pénztárába beszállítottat összesen o. é. 6908 frt.

A városi közmunkaerő az 1882. évben az utcák és városi utak jó karban tartására, faultetésre, jégfordásra és kerti munkákra használtatott fel, — az 1883. év óta azonban a városi közmunka is egészben megváltatván a lakosság által, az ekként befolyt váltásdíj-összegekből, a városi közmunkaerő pénztárából az 1883. év folyamán, — a tiszai réthe vezető út, a váráljai és écskai utcák domborítottak meg és állítottak helyre, s ezen utcáknál egyszerűsödött a víz levezetéséről lett gondoskodva; azonkívül az Oppova és Budzák város negyedekben készítették megfelelő rendszeresen nyitvatartott árkok, — melyek alapját képezik egy jövő csatornázási rendszernek; egyidőjűleg ezen vízlevezető csatornákon át, a közlekedés közlekedés részint dobogó hidak, részint pedig beholtított víztereszkek készítették. A földmunkálatok kubikusok által végeztettek.

Az előfogati bérlő által kiszolgáltatva lett előfogati 1882. évben:

1. köztisztviselőik részére	139 kocsi,
2. csendőrség, katonaság és pénzügyőrség részére	222 kocsi,
összesen	361 kocsi.

Katonai csapatok átvonulása alkalmával az előfogati váltásdíjak terhére külön felfogadva lett 57 fuvar;

az 1883. évben kiszolgáltatva lett;

1. köztisztviselőik részére	101 fogat,
2. csendőrség, katonaság és pénzügyőrség részére	225 fogat,
összesen	326 fogat,

ezenkívül katonai csapatok átvonulása alkalmával az előfogati váltásdíjak terhére külön felfogadva lett 52 fogat.

Cselédügy.

Az 1882-ik évben a helybeli cselédek száma volt 1500, ezek közül férfi cseléd 500, női cseléd 1000;

helyet változtatott:

férfi cseléd	155,
női cseléd	812;

a cselédek közül

helybeli illetőségű volt	400,
videki illetőségű	1100;

cselédkönyv helybeli illetőségük részére kiadott 141 drb.

Az 1883. évben a cselédek száma volt 1650,

ezek közül: férfi cseléd	600,
női cseléd	1050;

helyet változtatott:

férfi cseléd	310,
női cseléd	951;

a cselédek közül

helybeli illetőségű volt	480,
idegen illetőségű	1170;

cselédkönyv helybeli illetőségük számára itthelyt kiállított 261 drb.

videki illetőségük számára kézbesített végzett ide érkezett 155 drb.

A lösszeírás és marhatörzskönyvezés eredménye:

A loállomány 1882-ben: 1883-ban:

1. Méné volt	112	75 db.
2. Paripa	1175	1185 "
3. Kancza	922	974 "

Összesen 2209 2234 db.

Ezekben kívül csikó 296 389 "

A marhaállomány 1882-ben: 1883-ban:

1. Tehén volt	874	914 db.
2. Ökör	239	324 "
3. Bika	26	58 "
4. Tinó	113	225 "
5. Úszó	176	380 "
6. Borjú	—	9 "

Összesen 1428 1910 db.

Marhajárlat lett összesen kiállítva 1882-ik évben 11528 darab, és pedig:

Az országos vásárok alkalmával 7410 db.

Az év folyamán 4118 db.

Összesen 11528 db.

Ebből volt:

Lójárlat 4095 db.

Marhajárlat 7433 db.

Összesen 11528 db.

Az 1883. évben kiállítottat 13627 járlat, és pedig:

Az országos vásárok alkalmával 7471 db.

Az év folyamán 6156 db.

Összesen 13627 db.

Ebből volt:

Lólevél 4409 db.

Marhajárlat 9218 db.

Összesen 13627 db.

Az 1882. évben bitangságba vétetett hét darab marha, ezekből 3 darab a tulajdonosoknak visszaadottat, 4 darab pedig mint gazdátlan nyilvános árverés útján eladottat s az érték befolyt 106 frt 80 krnyi vételár — a fölmerült 12 frt 50 krnyi költségeknek levonása után — 94 frt 30 krnyi összegben a helybeli m. kir. adóhivatal pénztárába szállítottatott be.

Az 1883. év alatt bitangságba nem került semmi.

IX. Közegészségügy és népesedési mozgalom.

Az 1882. és 1883. évben észlelt közegészségügyi viszonyainknak és a népesedési mozgalomnak, mint szinte a kórházi viszonyoknak előadására és részletezésére ezen számoltató jelentésemben azért nem terjeszkedem ki, mert városi helyettes főorvosunknak ez irányban részletes szakjelentése az 1882. évről még az elmúlt évben bemutatva lett a tekintetes városi képviselő testületnek, az 1883. évről szóló jelentése pedig szinte a mostani közgyűlés tárgyát képezendi, mindazonáltal el nem mulasztatom azon jelentésközből a következő közérdeklő adatokat kivonni s itt is feljegyezni:

Az 1882. évben születettek száma volt 806

Ebből fiú 430

Nő 376

Összesen 806

Az 1882-ben elhaltak száma volt . . . 617

Ebből finembeli 332

Nőnemben 285

Összesen 617

Az 1883-ban születettek száma . . . 826

Ebből fiú 425

Nő 401

Összesen 826

Az 1883-ban elhaltak száma 739

Ebből finembeli 406

Nőnemben 333

Összesen 739

Tehát a születettek és elhaltak száma közötti helyes arány, az 1878. év óta állandóan tartja magát; a hét éven alól gyógykezelés nélkül elhalt gyermekek számaránya azonban az 1883. évben némi visszaesést tüntet elő, dacára a szülők folytonos intésének és büntetésének hét éven alól gyermek gyógykezelés nélkül elhalt:

1879. évben 317
1880. " 267
1881. " 221
1882. " 148
1883. " 173

X. Jogügyeink.

Jog és peres ügyeink állása tekintetében utalok e helyütt városi ügyszűnknek e tárgybani jelentésére, mely ez ügyet teljesen felőli és kimeríti s szinte a mai közgyűlésünknek tárgyát képezendi.

XI. Katonaügy.

A katonai nyilvántartás az 1882. és 1883. években is a kapitányi hivatal által az előírt utasításoknak megfelelőleg vezetett és jelenleg is vezetetik.

Az 1882. évi városi ujoncozás eredménye a következő volt:

A három korosztályba összeíratott 418 hadköteles.

A városi hadjutalék volt 66 ember, pótlék 1 ember, összesen 67 ember; beszámítható felüleg volt 9 ember; és így 1882. évben állítandó volt 58 ember; ebből besoroztatott a fősorozás alkalmával:

a 29. számú gyalogezredhez 33 ember,

a 13. számú tüzérezredhez 12 "

a 12. sz. vartüzér zászlóaljhoz 5 "

a mentelephez 5 "

a ruházati osztályhoz 1 "

az egészségügyi osztályhoz 1 "

a matrózokhoz 1 "

Összesen 58 ember.

Póttartaléki jutalék volt 1882. évre 7 ember, pótlék 18, összesen 25 ember; állítottat pedig a fősorozás alkalmával 15 ember, az év folyamán alatt utóállítások alkalmával besoroztatott: az ujoncjutalékba 9 ember, a póttartalékba 4 ember, a honvédséghez semmi, összesen 13 ember, kik közül 3 ember az 1883. évi jutalékba felülegként számítottatott be.

Az összeírt 418 ember közül 47 egyén felmentetett, 26 egyén törvénytelenül távol maradt s így tényleg csak 345 ember vezetett elő s azok közül 86 ember alkalmassáknak találtatott, e szerint ezen évben a képességi arány 24-92%.

Ezen évben tehát a városra nézve egy a hadjutalék kivételével, mint a képességi arány is az 1881. évihez viszonyítva, felette hátrányos volt, mert míg az 1881. évben 453 hadköteles hadjutalékként 56 ember volt kivelve, addig ezen évben 418 hadkötelesre a hadjutalék 66 emberben állapítottat meg, s míg 1881. évben a képességi arány 33-6%-ot tett ki, addig az 1882. évben a képességi arány csak 24-92% volt.

Az 1883. évi ujoncz állítás eredménye: a három korosztályba összeíratott 417 ember a kivett ujoncjutalék volt 65 "

pótlék 1 "

összesen 66 ember

beszámítható felüleg volt 17 "

sígy az ujoncjutalékba volt állítandó 49 ember

Besoroztatott pedig a fősorozás alkalmával:

a 29. sz. gyalogezredbe 31 ember

a 13. sz. tüzérezredhez 7 "

a 12. sz. vartüzér zászlóaljhoz 2 "

mérnöki karhoz 1 "

3. sz. huszárezredhez 1 "

ruházati osztályhoz 2 "

egészségügyi osztályhoz 2 "

szekezerészi osztályhoz 2 "

az elelmi osztályhoz 1 "

összesen 49 ember

a póttartaléki jutalék volt 1883. évre 7 "

hátralék 9 "

összesen 16 ember

állítottat pedig a fősorozás alkalmával 14 "

A fölulvizsgálatok és az 1883. év folyamán eszközölt utóállításoknál, nemkülönbön a

végleges számbavétel szerint, a következő eredmény éretett el:

besoroztatott az 1883. év folyamán:

a) a közös hadsereghez 49 ember

b) a póttartalékhoz 16 "

c) a honvédséghez 30 "

összesen 95 "

Az összeírt 417 ember közül fölmentve lett 33 egyén, törvénytelenül távol volt 28 ember, tényleg tehát csak 356 ember vezetett elő, s azok közül hadiszolgálatra alkalmassáknak találtatott 95 egyén; tehát az ez évi képességi arány 26-68% s így valamivel kedvezőbb az 1882. évinél. s még mindig kielégítőnek található.

A katonabeszállásolási ügy:

A) A 29. sz. gyalogezredbeli katonaság itt állomásozó egy zászlóalja:

1. a Rudolf laktanyában;

2. Kolleth Lőrincz-féle szükség laktanyában; — a beteg legénység pedig:

3. a Molnár Mihály-féle betegházban van elhelyezve, úgy hogy miután az irodai helyiségek az 1883. évben mind a Rudolf laktanyába tételtek át, ez időszert csak a Kolleth-féle laktanyáért s a Molnár Mihály-féle betegházzért fizettetnek a város által bérösszegek.

B) A m. kir. honvédség itt állomásozó 14-ik zászlóalja az 1882. évben fölépített új honvéd laktanyában megfelelőleg és teljesen el van helyezve.

C) Átvonuló beszállásolás: 1882. évben az átvonuló tisztek száma volt 65, — kik az átvonulási szállásdíj fizetése mellett a vendéglőkben nyertek elhelyezést. — Átvonuló katonaság és pedig:

különbféle csapatbeli létszám 2207 legény

m. kir. honvédség 961 "

összesen 3168 legény

ezek közül:

a polgárságnál volt elszállásolva 721 "

a barakokban 2447 "

összesen 3168 legény

az 1883